

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

SONDAGEN DEN 31 MARS 1918.

ILLÜSTRERAD TIDNING

HÖG

GRUNDLAGD AF

FÖR KVINNAN OCH HEMMET

FRITHIOF HELLBERG

HUFVUDREDAKTÖR:
ERNST HÖGMAN.

RED.-SEKRETERARE:
ELISABETH KREY-LANGE.

PRINSESSAN MÄRTHA,
SOM PÅ PALMSONDAGEN KONFIRMERADES I SLOTTSKYRKAN. ATELJÉ JÆGER FOTO.

Signe Hebbes memoarer.

(Forts.)

EFTER DENNA LÅNGA UTFLYKT ÅTERFINNA vi så Vendela Hebbe i kretsen af vänner kring gröna lampan. "Där hon satt med gitarren med det ljusblå, valtrade sidenbandet, späd och fin, med det bruna håret i tunga, naturliga lockar fallande ned mot axlarna och den varma blicken lyftad, tedde hon sig för oss barn mera som en ande än som ett väsen af kött och blod", säger Signe Hebbe. "Vi afgudade henne." Det fanns dock ingenting sött, ingenting sentimentalt hos Vendela Hebbe, därfill var hennes verklighetssinne för starkt, hennes intelligens för skarp och klar. Hennes utpräglade sinne för humor bidrog också att rädda henne undan sentimentalitetens faror. På en betraktare af vår tid verkar hon så egendomligt modern, hon hade så mycket af vår tids kvinnliga förtjänster på samma gång hon ägde så mycket af sin tids kvinnliga charm.

En episod från affoncirklarna, alltför ofta återkommande för att ej särskildt inpräglas i barnasinnets, var då farbröderna gnabbades om tennskeden. Då den intimaste vänskretsen var samlad omkring thébordet var antalet offast sju, men familjen ägde blott sex théskedar af silfver, Herman Sältherberg fick offast en tennsked. Men då det blef klart att tennskeden tilldelades Sältherberg såsom bästa vän i familjen, ville alla ha den, tennskeden blef anledningen till ett ofta mycket lifligt, alltid lika animeradt gnabb mellan vännerna.

Törnrosskalden hos Vendela Hebbe.

Bland dem som ofta afgingo som segrare i striden om tennskeden var Love Almqvist.

Sigrid Hebbes första minne af Almqvist knyter sig till en höstkväll i det första stockholmskhemmet, vid Skärgårdsgatan. Hon var då fyra år. "Mamma och Almqvist sulto framför brasan i mammas rum och språkade. Jag kom in, kröp upp i mammas knä och då jag frös om mina fötter tog jag af mig skor och strumpor och värmde dem. Almqvist satt och såg på mina små fötter, så tog han upp den ena och kysste den så snällt." Men samma kväll fällde lilla Signe bittra tårar för Almqvists skull. Där hon satt och dāsade i mammas knä hörde hon Almqvist, som antagligen trodde att hon somnat, säga: "Flickan är ju rödhårig." Att vara rödhårig var i hennes mornande föreställning något fasansfullt. Hon hade betraktat Almqvist med af förskräckelse vidt uppspärrade ögon, så hade hon på sina bara fötter stört ut till moster Pella, där hon gråtit förtviflans tårar öfver Almqvists omilda kritik.

En annan liten episod står lifligt för Signe Hebbes minne. Det var också en afton vid brasan i mammas rum. Almqvist kom upp och slog sig ned i sin vanliga stol. Han beklagade sig öfver att han ej sofvit på natten. En hund hade hållit honom vaken med ett det mest entoniga skällande: vov, vov, vov — vov, vov, vov. Signe Hebbe ser ännu så väl för sig Almqvists långa, smala, bleka ansikte belyst af eldskenet, där han satt och härmade den skällande hunden: "Om han någonsin hade sagt: vov vov — eller vov vov, vov vov — men hela natten denna oföränderliga treklang — det var för "jöffigt" — "jöffigt" var ett uttryck som Almqvist ofta använde.

Ehuru ej vid denna tid fast anställd vid

VENDELA HEBBE.
Pennteckning af Maria Röhl.
Ur Schück och Warburgs Illustrerad Svensk litteraturhistoria. Hugo Gebers förlag.

Aftonbladet var dock Almqvist en flitig medarbetare i tidningen. Kamratskapet mellan honom och Vendela Hebbe var alltid godt. Om någon schism dem emellan hörde Signe Hebbe aldrig talas. Almqvist var som kamrat stundom öm och rörande god. Om detta drag, som Vendela Hebbe särskildt iråmhållit, vittnar ett litet odateradt brev till Vendela Hebbe trol. från år 1842 eller 1843.

"Jag har sökt dig för att säga dig att jag läxat upp dem på Byrån och frågat dem, om de tycka att det är fasoner att låta ett frunlimmer som du sitta inne och skriva sexton sidor om dagen i detta gudaväder. Vid numret 16 baxnade Scheutz så att han måste sätta sig ned på en stol i grannskapet. Mitt råd är således nu, att du håller dig rak och låter pressarna hvila sig om de ej ha annat att sveltas för, samt att du dagligen njuter frisk luft för att få igen dina vackra blommor på kinderna. Hvad är det värdt att för-gås? — Jag hoppas, att så fort jag är ut-

C. J. L. ALMQVIST.
Efter ett porträtt af J. S. Köhler Ur "C. J. L. Almqvist: Studier öfver personligheten af professor Ernst Almqvist". P. A. Norstedt & Söners förlag.

På grundvalen af konstnärinnans muntliga berättelser nedskrifna af Hildur Dixelius-Brettner.

gänglig, du ej nekar mig nöjet att få dig ut och se dig förlära luft, äfven om du sjelf derunder skulle hafva den ledsnaden att nödgas se mig förlära något stadigare. Du skall veta jag är medtagen.

Adiö!

R. F.

R. F. — Richard Furumo var en signatur scm Almqvist ibland använde sig af i sina bref till Vendela Hebbe.

"Mamma hade en sällsynt förmåga att deltaga med andra," säger Signe Hebbe, "hon var som en djup brunn där alla nedlade sina bekymmer". Det var, tror Signe Hebbe, i synnerhet genom dessa sina egenskaper hon kom att betyda så mycket för Almqvist. "Almqvist tyckte om att tala om sig sjelf och mamma kunde konsten att lyssna. Han var aldrig i likhet med så många andra förälskad i henne, men han trufdes särskildt godt i hennes sällskap och tyckes särskildt vissa tider ha haft ett verkligt behof deraf." För hennes omdöme i litterära frågor hade han ett obegränsadt förtroende och värdade mycket ofta därtill. Frånvarande från Stockholm skref han gärna; äfven då han vistades i Stockholm men af en eller annan anledning hindrades från att personligen besöka sin väninna, hittade ofta bref upp till hennes bostad. Ett lifet odateradt brev, endast dagtecknadt torsdag, är i detta afseende belysande.

Bästa Vendela!

Såsom illamændets genius nu så länge åtskilt oss, så skrifer jag några rader för att åtminstone på detta opersonliga sätt göra ett lifet besök. Jag vill då bland annat omtala att jag just i dessa dagar läst Fredrika B:s Dagbok, som gjort mig mycket nöje, emedan hon, liksom Torparförfattarinnan, under begäret att visa huru orätt Sara W.*, stackars menniska, har, kommer — alldeles mot sin vilja — att bevisa huru rätt hon har. Detta tyckes ständigt vara ett eget och besynnerligt öde för Saras ovänner. Allvarsamt sagdt, är det besynnerligt nog, att då Sara sjelf säger ingenting och gjort så i flera år, kan dock ingen låta bli hennes ämne. — En sak skulle likväl mycket roa mig att veta (i fall du nemligen ännu läst denna Dagbok): hvad menar Fr. B. med Signora Lunas och Alexanders personer? De göra i hela händelsen platt intet annat än några betydelselösa visiter. Men att förf:nan ändock härmed velat peka, kan jag svårigen låta bli att tro, då hon begagnat dessa namn. — Att bedja dig helsa på mig i denna gatsmuts, vore orimligt, men vill du skriva så gör du mig ett stort, stort nöje. För omaket skall du få läsa huru högt jag ställer Qvinnans Betydelse — hvarom dock bara början syns i dag.

Adiö.

L.

Huru behaglig Almqvist kunde vara som vän och huru älskvärdt han fattade och njöt vänskapens sölma framgår af ett brev till Vendela Hebbe dateradt Antuna den 10 febr. 1842.

Goda Vendela!

Se han har ändå gult papper! utropar du vid öppnandet häraf. Det är sant, men gult rimmar med fullt. I sjelfva verket tycker jag mest om det hvita; men när det så här på landet blifvit slut så har man ingenting mera deraf kvar.

* Sara Widebäck, den kvinnliga hufvudpersonen i Almqvists: Det går an. H. D-B.

Iduns byrå och expedition,

Mästersamuelsgatan 45, Stockholm.

Redaktionen: kl. 10—4. Expeditionen: kl. 9—5.
Riks 1646. Allm. 9803. Riks 1646. Allm. 6147.
Red. Högman: kl. 11—1. Annonsskont.: kl. 9—5.
Riks 8660. Allm. 402. Riks 1646. Allm. 6147.

Iduns prenumerationspris:

Uppl. B, med juln:r: Helt år Kr. 10:50	Uppl. A utan juln:r: Helt år Kr. 10:—	Uppl. C, praktuppl., med juln:r: Helt år Kr. 14:—
1:a halfåret » 5:20	3 kvartal » 7:60	Half år » 7:25
2:a halfåret » 5:80	Half år » 5:20	Half år » 7:25
Kvartal » 2:80	Kvartal » 2:60	Kvartal » 3:75
1/2 kvartalet » 3:25	Månad » 1:—	Månad » 1:35

Iduns annonspris:

Pr millimeter enkel soalt:

35 öre efter text.	Utländska annonser:
40 öre å textside.	40 öre eft. text, 45 öre
20 % förhöjning för	å textside, 20 % förh.
särskildt begärd plats.	för särsk. begärd plats.

För att från detta lappri komma till en allvarsam sak, så måste jag berätta dig, att jag icke körde ned oakadt jag körde öfver tre sjöar på natten. I sjelfva dörren visade du mig den godheten att vara litet orolig öfver den tillernade sjöfarten. När jag lyckligen kom fram tänkte jag derföre: jag skall taga berättelsen om att jag lefver till ämne för mitt första bref till ett infagande fruntimmer emot hvilket jag begått ohöfligheten att vara skyldig tvenne! Förlåt mig derföre nu en gång för alla för mina förlutna förseelser, som emot den bästa vilja lätt nog taga sig den drisigheten att hända och — förlåt mig med del samma för alla tillkommande! Ty jag är en person, som i afseende på skyldig höflighet aldrig kan lita på mig sjelf, hvarföre jag, medan jag nu är stadd i kapitlet om förlåtelse, anser rådligast att bedja om en sådan för hela mitt lif på en gång.

Vädret är mörkt, himmelen är alldeles grå och jorden kall. Hvart skall då menniskan vända sig när det är så obehagligt omkring henne? Till sig sjelf, till sitt inre, heter det; och det är visst rätt. Ty der finns väl en klarare himmel, en äfven om vintern blommande jord. Men — är det inte sannt? — äfven derinne kan det mången gång vara mulet och gråhyschiga molnbäddar lägga sig öfver våra tankar och känslor. Hvart skola vi då taga vägen? Till hvarandra. Gud är så god likväl, att han icke låter alla själar vara mulna på en gång. Det händer således, att solen lyser med himmelsk glans och med fridfull glädje öfver den ena människans ande, samma stund som den andras hjerta har ett svart skydrag öfver sig, så att det regnduskar, stormar och åskan går i dess intelligens. Deruti ligger en guddomlig godhet och en lycka, som kan gifva oss mod att lefva. Vi kunna gå till hvarandra efter tröst och glädje. Snöslaskar det i min ande så går jag till dig som har sol. Skulle icke heller du för stunden hafva något solsken, icke en gång månken, så gå vi tillsammans till någon annan som har hjerta. Skulle slutligen så besynnerligt vara att ingen finns med tröst för oss, så finnes Gud. Han är alltid glad, alltid god i grunden, oakadt han förekommer som vred, stundom ock vid mindre tillfällen. Han är rik och mild. Han stöter aldrig någon ifrån sig, glömmen ingen och är aldrig ledsam.

Af alla vänner är då Gud den bästa. Han har också förklarad oss att han ernar älska oss evigt, och han vill bestämdt, att vi skola älska honom likaså. Vid denna vackra tanke tycker jag, att allt skal falla ifrån våra farskymda ögon. Kärleken, djupt fattad, utgör en känsla af Evighet redan i detta vårt lif. När den är riktig har den alltid en smak af odödlighet uti sig: vi känna ett fint dott af oförgänglighet omkring vårt innersta väsen. Jag tycker att vi just häruti hafva en fast försäkran, en visshet om, att till vår innersta, egentliga och sanna menniska aldrig gå under, dö, eller sluta — såsom man kallar det. Ty äro vi en gång innerst sådana, att vi kunna känna ett odödligt, ett absolut, ett oförvissneligt, ett oförgängligt — så måste vi väl ock sjelfva i vår innersta person vara delaktiga deraf, vara odödliga. Jag tycker derföre det enklaste och bästa vara, att så länge vi lefva här söka vara så verkligt goda, snälla och tillika lyckliga som möjligt och när det är slut här, dö vi, såsom det heter, hvilket vill säga: vi ömsa kläder. Vi hafva då att sedan fortsätta i ett annat slags lif — men dock alltid ett lif

Det nya Golgata.

*NU ÄR DEN STORA VÄNDANS TID,
nu rinner blodets fors,
nu stickes ned allt skönt i strid,
nu bär allt godt sitt kors.
På dödens träd allt härligt sträcks,
hvar tanke fin och öm,
hvar helig låga skonlöst släcks,
och stungen blir hvar dröm.*

*Ett Golgata är världen all,
och guden, nämnd Kultur,
ger andan opp vid åskors skall
och sår af mänskodjur.
Och jorden skakar i sitt djup,
och mörker vida rår,
och ekande i klyft och stup,
ett samfäldt nödscri går.*

*Hvad långfredag, hvad långfredag!
Kring korset där han dött,
vår samtids frälsare, vid slag
och hän, som bödlar ödt,
förtviflade stå kvinnor, män,
som dyrkat ha hans bud.
Vid grafven sörja de sin vän
med höga klagoljud.*

*O, varen tröst! Han skall stå opp,
den gud, som nämns Kultur,
när ej af kula sargas kropp
och mänska ej är djur.
Då syns han åter utan sår,
han står där stark och ny
och till sitt verk med glädje går,
att signa stad och by.*

*Så striden, tills I stridit ut,
I hjältar! Hell ert mod!
Så liden, tills I lidit ut,
I kvinnor! Ur det blod,
som fälten druckit, gror en gång
det gräs, där hjordar gå,
och där kanonen röt sin sång,
skall fridens lärka slå.*

FREDRIK NYCANDER.

— med glädje hopp och skönhet äfven der, och ännu mera der, allt efter måttet af vår kärlek. Detta svärmeri är, om du vill, människans största illusion — men denna illusion är och blir den djupaste, säkraste sanning, en sanning som står bi, då flera andra småsanningar, den ena efter den andra förvandla sig till verkliga illusioner under våra fötter. Kärleken börjar med att se ut som en illusion. Men just detta är en illusion. Kärleken är en verklighet.” —

I fortsättningen af detta bref uttalar Almqvist några tankar om kärlekens väsen och svartsjukans problem.

”Emot hvad jag här sagt,” skrifer han näml. vidare, ”synes det strida, som man så

ofta upppepar om Kärlekens obeständighet, ombytlighet. Kan någonting vara mindre evigt än just den? frågar man.

Goda Vendela, tillåter du mig här nedlägga en bekännelse, som du säkert skall finna ganska märkvärdig? Jag har funnit ingenting i världen så ogrundadt som talet om kärlekens obeständighet.

För att börja med mig sjelf, så får jag öppet tillstå, att af alla varelser, som jag under hela min lefnad mött och älskat, finnes ingen enda, som jag upphört att älska, som jag icke i denna stund varmt älskar och säkert kommer att göra det i evighet. Detta är ju ingen obeständighet?

Men nu kommer jag till det som är ändå märkvärdigare. Af alla som mött mig och älskat mig, vet jag icke nämna någon som upphört därmed, som ännu icke älskar mig i grunden. (Du förstår väl att jag med kärlek icke menar ett brusande haf af öfverdrifna känslor, utan en stilla, innerlig värme med smak af Evighet.) Detta är alls ingen tom inbillning. Små moln, gnabb — ja, till och med dugliga tvister — hafva mången gång mellankommit; vi hafva till skenet gått från hvarandra. Men alltid hafva vi återkommit. Vi hafva aldrig skilts åt i grunden. Orsaken — såsom jag funnit den är, att så fort några människor till sjelfva sin personlighet äro sådana, att de hafva en öfvervägande likhet (sympati) med hvarandra i karakterens grundform (tycket), så älska de hvarandra, i fall de komma att under lifvet råkas; men sedan kunna de också aldrig upphöra att i djupet hysa denna kärlek fortfarande; ty det skulle ej kunna ske utan en förvandling af deras personlighets sjelfva individuella grundform, hvilket är omöjligt.

Men denna erfarenhet om mig, som du säkert skall kalla blott en lycka och som, jag bekänner hjälpt mig att bära många förfärliga bördor under lefnaden — denna erfarenhet, får jag utsträcka den till alla.

Ja. — Jag har just rörande denna punkt så godt jag förmått forskat, mången gång hemligt, men oförskräckt och djerft, och jag har funnit sanningen af hvad jag sagt utsträcka sig till alla människor.

Antingen hafva personer aldrig älskat hvarann, det var då blott ett kroppsligt rus eller ett misstag om karaktererna; att man i det fallet kommer från hvarandra är en välsignad sak och en stor lycka. (I sjelfva verket kommer man äfven här icke ifrån hvarann, ty man har i själ och hjerta aldrig varit hos hvarann). Eller älska personer hvarann och då upphör det aldrig.

Den klagan och sorg man så ofta hör i detta ämne har sin enda grund i missförstånd. Kärleken är kvar, men sitter gömd, rädd, skygg: ty man vet icke, man tror icke hvarann om så godt.

Det förnämsta, det allmännaste af dessa missförstånd skall jag vidröra: det är tillika det ömtåligaste. När en af tvenne personer, som innerligt hålla af hvarann, ser den andra vända sig med innerlighet till en annan, så går en skräck genom dess själ med denna tanke: ”Ah — nu är det slut för mig!”

Vi stå här framför svartsjukans problem: för en känslfull människa det svåraste: den grymmaste tortyr. Den, som kan övervinna denna Demon (den yppar sig icke blott såsom egentlig svartsjuka i kärlek utan i allmänhet som fruktan för förlorad vänskap, afund, missnöje etc.), den har icke sedan någon sorg mer af stort värde kvar på

Sänd Edra

Klädningar, Blusar, Kappor till Kemisk Tvättning eller Färgning, Gardiner, Möbeltyger, Kuddar m. m. rengöras snabbt och omsorgsfullt hos A. B. C. O. Borgs söners Fabriker LUND.

Pröva

Tuppens Zephyr

och Ni köper ingen annan.

Kvinnoporträtt till dagskrönikan.

Ida Palmgren.

Gerda Lundequist.

jorden. Jag har funnit, att denna grymma strid, denna för ett ädelt väsen svåraste plåga grundar sig på ett missförstånd rörande själarnas naturer. — Förlåt mig! Kasta mitt bref på elden, ty jag vet att jag kommer att säga någonting djerft, oerhördt.

Det är för att man har blott en jordisk, en materiel föreställning om själen, som detta missförstånd kommer. Hör på, för ro skull! det följande.

Om en person har en summa, stor 100 Rdr, och däraf bortgifver 50 så återstår blott 50; ger han bort 60 så återstår endast 40; ger han bort 70 så är icke mer än 30 kvar, o. s. v. Samma gäller om alla jordiska ting, att när vi gifva bort något deraf så ha vi blott återstoden kvar.

Men detta är hvad som alldeles icke gäller om andlig egendom, om kärlek, vänskap, känslor, tankar, kunskaper — och allt hvad själen har. Huru mycket som helst man ger bort åt någon deraf — så förlorar man dock icke det ringaste: man har snarare mera kvar efter att ha gifvit bort!

Låt oss nu höra på tillämpningen. Personerna N. och O. (boksläfvorna utmärka inga vissa) älska hvarann. Nu märker N., att O. också älskar en annan, en P., och blir haj — blir hvad man kallar svartsjuk.

Det kommer sig deraf att N. hyser den tanken att då O. älskar P. så förlorar O. något af den kvantitet kärlek, dess hjerta eger och att således mindre och kanske stulligen i det blir kvar åt N. Det är denna materiella föreställning hos N. (och alla svartsjuka) som är falsk. O. förlorar genom sin kärlek till P. ingenting och kan hafva fullt upp lika så mycket (och stundom mera) kvar af kärlek åt N., oakadt sin kärlek för P.

Förstå vi denna lära med alla sina följder, så är det slut med all svartsjuka och kärleken är ändå kvar. Hvilket var hufvudsaken. Ty de flesta döda annars svartsjuka på det sättet att de neddyka i hat, bitterhet och köld i stället.

Men man skall säga: erfarenheten talar emot denna lära. Ty det händer verkligen att O. aflägsnar sig från N., glömmar, ja, börjar hata N., då O. nalkas med sin värme till P. Denna erfarenhet är det, som jag just ser på ett helt annat sätt. Aflägsnandet och kölden kommer just af svartsjukan. Om N. aldrig hade blifvit svartsjuk, ond, bitter, stygg på O. för dess kärlek till P. så skulle O. aldrig hafva aflägsnat sig från N., oakadt sitt tycke för P. Svartsjukan är sin egen grund; som med andra ord vill säga: att om en älskande blott förmås bortkasta sin fruktan att förlora kärleken, så inträffar icke detta onda.

Fall gifvas, då N. aflägsnar sig från O. ändock. Men då har aldrig någon på själsöfverensstämmelse grundad eller verklig kärlek dem emellan varit. Man förlorar då endast hvad man aldrig haft, det vill säga: ingenting.

Bästa Vendela, hvad skall du säga om hela detta bref och den fantastiska utsigten öfver ett kärlek verkligen finns? Annu en gång! Kasta mitt bref på elden och tro mig icke.

Emellertid vet jag hvad jag säger, ty jag har själf erfarit det. Visserligen bedraga sig människorna ofta på hvarann, då de tro hvarann om för mycken kärlek eller då de önska rå om hvarann uteslutande. Men lika mycket bedraga de sig, då de tro hvarann om för liten kärlek, eller om ingen.

En uteslutande kärlek fins visserligen också. Men där den icke finnes, så före-

EN VETERAN FRÅN DEN SVENSKA SLOJDUndervisningens första dagar, fröken Ida Palmgren fyller den 5 april 70 år. Fröken Palmgren är syster till den framstående pedagogen och nydanaren inom det svenska skolväsendet, rektor K. E. Palmgren och stod troget vid sin broders sida i hans arbete. Palmgrenska samskolan grundades 1876 och redan året därpå finner man fröken Palmgren som lärarinna i den nya skolan, hvilken på den tiden var ett vågadt pedagogiskt experiment. Till att börja med undervisade fröken Palmgren både i vanliga skolämnen och i slöjd, men som skolan växte till, och slöjden kräfte mera plats på skolschemat, ägnade hon sig uteslutande åt denna praktiska del af undervisningen och blef föreståndarinna för afdelningen för utbildning af slöjd- och handarbetslärarinnor. I trettioåttio år stod fröken Palmgren troget på sin post, äfven sedan ledningen af skolan 1907 af rektor Palmgren öfverlämnades i andra händer. Samtidigt kunde hon fira 30-års jubileum som lärarinna och fick vid detta tillfälle af konungen mottaga utmärkelsestecknet Illis quorum meruere labores. Bevarad i troget minne af tacksamma forna lärjungar lefver fröken Palmgren nu i lugn och ro och kan glädja sig åt en ännu obruten hälsa.

Nära ett halft sekel har fröken Gerda Lundequist varit verksam på det optiska området, då hon den 27 mars fyllde 60 år. Hon var nämligen endast tolf år gammal då hon blef anställd i sin svägers, fabrikör C. G. Collins optiska affär, Storkyrkobrinken 3. Här fick hon grundligt sätta sig in i allt, som hörde till verksamheten och tack vare naturlig fallenhet och vaken iakttagelseförmåga uppnådde hon med tiden stor skicklighet. Efter åtskilliga år blef hon föreståndarinna, i den nyöppnade filialen vid Fredsgatan och efter svägers död delägare i firman. Under fröken Lundequists insiktsfulla ledning har verksamheten utvidgats på ett högst betydande sätt, så att firman nu torde vara den största i sitt slag i Skandinavien.

Efter sin systers, fru E. Collins frånfälle, är fröken Lundequist innehafvarinna af affären.

.....
kommer den mig — jag yttar det uppriktigt — onödig såvida nemligen det är säkert att man alldeles ingenting förlorar derigenom att den sträcker sig till flera.

Farväl så länge! Det går ju an att tänka om denna sak hvad man behagar. Likväl är det ett nöje att utveckla erfarenheter och det har jag gjort. —

Hälsa de små söta flickorna från

en
okänd
L.

Ett litet drag, i sig själf en bagatell, men som Signe Hebbe dock ofta hörde sin mor framdraga såsom ett bevis på den enkla, oreflekterade hjärtgodhet som så ofta tog sig uttryck hos Almqvist var, då Almqvist vid ett besök i Huskvarna hos baron Fleetwood erinrade sig att Vendela Hebbes tjänarinna, Brita Greta Löfqvist, som så ofta öpp-

nat tamburdörren för honom, var från Huskvarna och att hennes gamla mor ännu lefde kvar där, och huru han då lagade, så att han fick träffa den gamla för att hälsa från hennes dotter och få hälsningar tillbaka. I samma bref talar Almqvist om att han besökt Vendela Hebbes mor; brefvet, som är dateradt Jönköping d. 6 sept. 42 lyder:

Goda Vendela!

Jag har nyss tillbringat en för mig innerligt rörande stund, jag har varit hos din mor: denna älskvärda, goda, vackra gumma med sina svarta ögon. Jag har icke kunnat låta bli att härom tillskrifva dig ett par rader. — Och du som aldrig nånsin med ett ord nämt för mig om henne? Var det beskedligt?

Just i dag för 8 dar sedan gingo vi tillsammans på Strömparterren, icke anade jag då, att en utflykt så snart förestod mig. Men när jag kom hem om aftonen låg der ett bref som föranlät mig till en utflykt till Örebro (der jag har affärer med en Lund). Morgonen derpå saft jag på Vikingen, för Mälaren ändalång, kom till Arboga kl. 1/6 om kvällen, för därpå 5 mil och var i Örebro samma afton kl. 11. Det är ändå roligt att på en dag kunna komma så långt utan all svårighet. Dagen derpå tillbragte jag större delen hos gubben Bergenschöld (en landshöfding i Örebro och tillfänt Justitie statsminister i Sverige). Efter 11/2 dags vistande i det fula Örebro tog jag vägen genom norra Östergötland och nu hade jag både soligt och vackert. Jag for genom Svennevad och Enemo, genom Källmo och så ner till Motala.

Det var den vildaste, skönaste och friskaste väg. Att jag icke saknat mina många små vanliga äfventyr förstår du lätt. Midt på den djupa skogen mellan Svennevad och Enemo i trakten mellan det dystra, melankoliska Skogaholm och Bo kapell, kom en kalesch åkande på landsvägen, för om mig och jag hörde som hastigast: "Nu är Furumo ute och reser", tillropadt från ett hufvud till ett annat i vagnen, som med detsamma lutade sig ut för att titta. Gud vet hvad det var för folk, jag kände dem icke; ock så for jag af som en pil, ty landsvägarna äro nu mycket goda och man kan åka efter min smak. Vid Motala fänt jag få ångbåt att resa på till Hjo och Jönköping men ångbåten låg för ankar och tordes icke ut; ty det stormade dessa dagar så enormt att Welteren låg kol svart midt på ljusa dagen och vågorna rullade likt frustande, fragande passioner i den värsta syndares själ. — Jag for därför landsvägen. Ursäkta mitt prat om allt detta som icke kan roa dig att höra. Om en timma åker jag från Jönköping framåt Eksjö och Westervik. Jag skall åter vara i Stockholm ungefär vid samma tid som detta bref eller ett par dagar derefter. Finner jag tillfälle så reser jag till Gottland i förbifarten.

Emellertid har jag ändå råkat några här. I går var jag ute på Göransberg, åt och mädde. Men jag var äfven på Huskvarna hos Fleetwood och som jag lyckligtvis påminde mig att lilla Britas mor hette Löfqvist, gjorde baronen mig det nöjet att låta frammana denna hederliga gumma från sitt arbete på åkern, då jag fick den glädjen att hälsa henne från sin dotter i Stockholm och fick hälsningar tillbaka till Brita, som du torde vara så god och framföra.

— Blif icke ond på dessa infama boksläfver, men de hafva inga formerade pennor här!

Din vän

L. Almqvist.

(Forts.)

IDUNS KOKBOK är den bästa kokbok för det svenska hemmet. — — —
7:de upplagan nu utkommen.
Pris Kr. 6: — inb. — — —
af
ELISABETH OSTMAN.

Gardiner, Bomullstyger, Möbeltyger
av bomull, ylle och linne. Prover sändas
Konstfliten, Gula Högskolan, Gästeborg.

Två föregångskvinnor i kriget mot kriget. Af Ellen Key.

BERTHA von SUTTNERs VITRE LEFNADSÖDEN innebära infet ovanligt. Hon tillhörde en förnäm österrikisk släkt, Kinsky. Hon föddes 1843 och, enligt egen uppgift, erhöi hon endast den tidens vanliga, ylliga undervisning. I hennes kretsar tänkte man sig då ingen annan framtid för en aristokratisk, vacker flicka än först deltagandet i Wiens sällskapslif och sedan "ett godt parti." I tjugoårsåldern blef den firade unga flickan i tillfälle att göra ett sådant, som därtill råkade ingås af ömsesidig kärlek.

När jag första gången såg Bertha von Suttner i Wien var hon redan änka. Hon förde mig till hemmets helgedom, det rum, där baron von Suttners stora porträtt stod på ett blomomgifvet ställ. Då man såg hans vackra, såväl om tankekräft som godhet talande ansikte, förstod man att hans änka i honom sörjde ej blott sin ungdoms make utan äfven sin bästa vän, med hvilken hon delat alla lifvets högsta sträfanden. Hon berättade att det var hans allvarliga, andliga intressen, som riktat hennes håg på de studier, genom hvilka hon utfyllt bristerna i sin egen bildning. Tillsammans hade de läst och utbytt tankar öfver alla stora frågor och gemensamt på sitt gods sökt förbättra de underhafvandes villkor. Framför allt samverkade de inom det område, där den barnlösa Bertha von Suttner fann sin lifsuppgift, pacifismen. Hennes far och närmaste anhöriga hade som höga militärer deltagit i Österrikes krig under 1850-60-talet och själf hade hon redan som ung flicka börjat tänka öfver de krigsskildringar, hon sålunda omedelbart hörde. Men äfven i detta fall var det hennes man, som klarade hennes ännu endast af känslan ledda omdöme. Ur deras gemensamma studium af fredsfrågan på dess dåvarande ståndpunkt framgick Bertha von Suttner's första arbete, romanen *Ned med vapnen!** Man har jämfört den verkan *Ned med vapnen* haft på fredsfrågan med den, som Mrs Harriet Beecher-Stowe's bok *Onkel Toms stuga* ägde i fråga om negerslafveriets afskaffande. Båda funno den form, genom hvilken en idé till de många meddelar den glöd, som, då idén kommer i en tänkares verk, endast griper de få.

Redan i denna första bok framträdde den lifsåskådning till hvilken B. v. S. och hennes make gemensamt kommit, en på evolutionsläran grundad. Hon trodde aldrig på ett genom revolution framtvunget fredstillstånd. Men hon var viss om utvecklingens makt att småningom omdana människor och statsordningar, när människan målmedvetet gjorde sig till ledare af utvecklingen. Hon hörde nämligen ej till det slag af utvecklingsstroende, som mena att utvecklingen sköter sig själf. Hon visste att vi till stor del bestämma den. Hon var — ehuru på en annan filosofisk grund — lika öfvertygad som Florence Nightingale att människornas uppgift är att skapa mänskligheten.

Bertha von Suttner gjorde många resor, som äfven förde henne till Norden. Sista gången var detta när hon i Norge fick mottaga fredspriset, till hvilket hon gaf Nobel

* I dramatiserad form och äfven på biograf ofta spelad i svenska landsorten. Dessförinnan har den här varit mycket läst. Den kom ut på svenska i början af 1890-talet och bearbetades för ungdom af Zacharias Topelius dotter. Bertha von Suttner's senare större böcker — *Marthas Kinder*, *Der Maschinen-Zeitalter*, *Schach der Qual* — äro mig veterligt ej öfversatta. Ej heller hennes memoarer.

II.

Bertha von Suttner.

idén under ett deras sammanträffande i södern.

Bertha von Suttner's hela väsen var den fina världsdamens, men hon tillhörde ej länge den värld där hon uppvuxit. Hennes åskådningar hade aflägsnat henne äfven från släkt och forna vänner och makarna drogo sig allt mer ifrån umgängeslifvet. Efter mannens död var det ej endast hennes djupa sorg utan äfven hennes hälsa, som gjorde att hon sällan syntes i andra kretsar än de där hon på något sätt kunde verka för fredstanken.

Romanen *Ned med vapnen* är infet konstverk, men den var vägbanande som en snöplog i vinterdrifvor. Ej heller hennes senare böcker i skönlitterär form anses ha nått den äkta litteraturens höjd. Hennes största betydelse låg i hennes mångåriga arbete inom fredspressen. En del af detta arbete är nu samladt i två väldiga band, dem utgifvaren med full rätt kallat *Der Kampf um die Vermeidung des Weltkrieges*. (Orell Fussli's förlag, Zürich).

Från oktober 1892 till maj 1914 skref hon i *Friedenswarte* sina *Randglossen zur Zeitgeschichte*, dem hennes vän och medarbetare Dr Alfred H. Fried — äfven han Nobelpristagare — nu under ofvan nämnda titel samlat och utgifvit.

Den 21 juni 1914, åtta dagar före mordet i Sarajevo, dog Bertha von Suttner. Många kallade henne lycklig, emedan hon slapp upplefva "den stora besvikelse", som världskriget för henne måste blifvit.

Besvikelse är i detta fall ett orätt ord. Det var under bördan af bekräftelser, hon skulle dignat. På nästan hvar tionde sida af de mer än tusen, de båda banden innehålla, förutsäger hon världskriget, ifall Europa ej beslutsamt valde nya politiska vägar. Det stora verk, hvarur hennes stämmanu åter ljuder, är ett tvärsnitt genom de århonden, som föregingo världskriget, men där medtages endast det, som berör krig eller fred. Allt som rör världshändelserna lämnar jag åsido. Det är nog att betona, att hon i Bismarck-Mollke-andans seger såg roten till det hotande världskriget.

Med en ofta naiv optimism tolkar hon

hvarje, om än så litet tecken till fredstankens förmån. Dess klarare tyder hon de händelser, som verslade om hvad vi nu upplefva. Som ett af de ljusa tecknen såg hon att regeringar endast vågade begära rustningsanslagen såsom "fredsförsäkringspremier" och att det var under denna suggestion parlamenten beviljade dem. Hon väntade att den växande erfarenheten om det internationella utbytet's outhärlighet skulle vinna dem för freden, hvilka voro oemottagliga för humanitetens skäl, men dess mer tillgängliga för egoismens. Som det mest öfvertygande af dessa senare betonade hon — med den pacifistiska skolan hon tillhörde — att kriget numera icke ens för segraren kan löna sig. Hon förstår att "så länge härar finnas måste militärerna längta att få utöfva sitt yrke, eftersom ju allt levande längtar efter att sätta in sina krafter på det ändamål, för hvilket de tillkommit." Hon, krigardottern, lalar inga tanklösa ord om militärerna som bödlar. Hon betonar att a frustning icke kan vara det första steget till fredstillståndet: "Borgherrarnas fejder upphörde ej på det sättet att de fylldes igen sina vattengrafvar och borttogo sina vindbryggor. Men de ena som de andra blefvo onödiga, när landens härskare blifvit starka nog att genomdrifva de enskilda fejdernas upphörande." Sammaledes blir det af ett staternas förbund till fredens bevarande man som en naturlig följd kan motse afrustningen. Så länge staterna styras enligt den öfvertygelsen att deras ära ej kan uppehållas, deras lifsintressen icke främjas genom något bättre medel än krigets, så länge måste mellanfolken samma barbariska fejdetillstånd bestå som mellan medeltidens borgherrar. Fredsrörelsens uppgift är således att skapa och organisera den offentliga meningen till fördel för ett internationellt rättssystem i stället för krig. Det är åt denna uppgift Bertha von Suttner med en aldrig mattad hänförelse ägnade sitt lif.

Oafälligt varnar hon när stridslusten svänger "brinnande facklor öfver Europas hus, ett hus där laket är af halm, väggarna genomdränkta med fologen och rummen fyllda af krut." Hon ironiserar öfver de tomma ordbubblorna om kriget som en Guds skickelse. Hon visar huru kriget alltid tillkommer genom en eller flera människors viljeakt; huru pressen tillverkar folkmeningen, vare sig denna är hat eller sympati för ett annat folk. Hon frågar ironiskt — vid en sådan vänskapsyra mellan tvenne folk, som fört sett kyligt på hvarandra — "mot hvem riktat sig denna hefta, ömsesidiga kärlek?"

Hon visar månad från månad med bevis ur dagspolitiken huru nationälism, vapenfabrikernas och andras intressen, militarism, klerikalism, antisemitism, protektionism i alla land höllo krigsfarans facklor brinnande, medan fredsvännerna behandlades såsom fånar, ofta som för fäderneslandet farliga fånar, dem allmänmeningen svepte samman med — anarkister! De senares bomber ge gång efter annan B. v. S. anledning att fråga hvarför samma människor falla i raseri öfver en anarkist, som begår ett enstaka brott mot någon eller några människor, medan folken bevilja miljarder till de sprängämnen, som skola förstöra miljoner människors lif? En fara, hvilken när som helst kan låta bombregnet falla ned öfver folken, vore väl mer värd uppmärksamhet än de par dussin anarkisterna — mot hvilka man påkallade en "internationell sammanslutning" — medan ingen

De tolf herrar af Lorne.

Skildring från Skånes medeltid.

Af ELFKARLEN.

SOM EN FLOCK VILSEKOMNA FÅGEL-
ungar drogo de på vinst och förlust mot sö-
der. Man hade sagt dem att där satt vid
Sundets vatten en stor herre och han bar en
stor krona och ett stort svärd och då måste
han ju också äga ett stort hjärta. Detta
ordade nu visserligen granngårdsfolk och
nästskylde under sken af mycken välmening
och medömkan, men innerst var det i illma-
rig afsikt att bli dem helt kvitt, ty man befa-
rade, att de annars skulle falla till tunga för
den nog ändå hårdt utsugna bygden. Vid
talet reste sig emellertid Stig, den äldste —
han var 18 år och hade nu att handla och
vandla i faders ställe för sina elfva bröder
— och såg med en lång, dystur blick öfver
ett vinterhvitt Romerike. Där nere på den
lilla korstecknade strandplätten vid Mjörens
strand sofvade deras föräldrar, efter att här
uppe i slugan på det kala, ljungbruna klipp-
krönet ha slitit och förbannat under ett långt,
bittert lif. Icke var det så han hade drömt sig
framtiden, den unge dådlystne herren Osvald
Lorne till Lindisfarne, då han från England
gaf sig öfver hafvet till Norge på jakt efter
ära och äfventyr. Norden, menade han, be-
höfde alltid svärd, och detta var nog riktigt,
men när det själfrådiga brushufvudet ville
gå egna vägar och icke drottning Margaretas,
afsade hon sig också hans svärdljänst för
alltid, ty herrenycker kunde Danmarks fru
platt intet låla. Och så blef han den arge,
hårde, fattige och af alla skyddede riddar
Lorne på Klippgården, som bara lefde på sin
lilla magra teg och förtärdes af grämsle
öfver hur allt kunnat och bort vara annor-
lunda.

Nu var han död, han och vifvet han knöt
sig en gång, då en ljusare sol sken öfver
ljusare dagar och segerrika, stolta öden
stodo med utbredda armar på alla fjälltop-
par i Norge. Det rann gammalt kungablod
i hennes ådror och hon kunde lika lifet un-
dergifvet bära motgången som mannen.
Missämjan och barnskaran växte år efter år
och slutligen blef det då plötsligt nära nog
samtidigt knall och fall med båda makarne.
Och tolf söner stodo utan huld och skydd i
det land, som visserligen sett dem födas, men
där de likväl betraktades som besvärliga
främlingar.

— Kom! sade kort och kärft Stig till sin
närmaste broder Sigbert. Man var van att lyda
den äldste utan några frågor. Också upp-
repade blott Sigbert ordet till Olof, denne

till Harald och så gick maningen vidare till
Osten, Godfred, Håkan, Erik, Volmar, Mag-
nus och Kettil ned till den yngste, sexårin-
gen Dag. När de gått en stund i senhöst-
kvällen, började vägen framför dem glöda
röd. De sågo sig tillbaka — där stod Lornes
gamla hem på klippkrönet i flammor, tusen
förödda morgondrömmars dånande grafbål,
och lågorna lyste rundt ett aftonkulet Rome-
rike.

— Ja, sade Stig dystert till svar på bröder-
nas undrande blickar, nu slet jag bandet
mellan oss och allt som varit ledt och vrängt
i faders lid och i vår. Nu är för oss att söka
ett nytt hem och ett nytt fosterland i skenet
af alla våra onda minners vårdkas. Bakom
oss rasar förintelsen — —

— Och framför oss — se, broder! Stigen
är röd som af rinnande blod!

Då brände det till i Stig Lornes hjärta,
hans själ ängslades som offeraren, när en
ond tyda faller i signelsestunden, han böjde
för ett ögonblick sitt högbruna hufvud och
mumlade: — Kanske detta är smärtornas väg,
liksom faders blef öfver Västerhafvet?

Någon tid därefter, i själva Kristi frälsa-
res afton det nådens år 1442, stodo i Köpen-
hamns kungliga slottssal de tolf hemlöse
Lorne och en blek decembersol inramade
den både ovanliga och rörande synen i en
gloria af malt guld. Deras hopp att hos
landsfadern finna huld och skydd gäckades
heller icke. Djupt gripen åhörde den hjärte-
gode Kristoffer af Bayern den sorgliga skil-
dringen om föräldrarnas olycksöden och de-
ras egen tunga, långa, ovissa vandring och
med tårar i ögonen omfamnade han den
äldste, under det den högt snyftande drott-
ning Dorotea satte den lille sexåringen på
sitt knä.

Den julen fylldes för Osvaldsönerna i san-
ning ängelns budskap: Se, jag bådare eder
stor glädje! I lifvets vår stodo de, i lyckans
vår trädde de in. Stig, hvars manligt kraf-
tiga, ehuru tungsinta temperament impone-
rade på den själf betydligt karaktärssvage
konungen, gjorde sig tidigt bemärkt i all
slags oförvägen vapenlek, och det dröjde
icke länge förrän Kristoffer slog honom till
riddare, då han samtids af monarkens en-
skilda besittningar tilldelades en gård i
Skåne, på Hallandsåsens sluttning mot Skel-
derviken. Där hade sedan alla bröderna sitt
hem, när de icke lågo i fält, ty de öfriga
elfva valde likaledes krigaryrket, allt efter-
som de växte till. Och broder Johannes i
Dragsmarks kloster i Bohuslän, som i pry-
ligt pränteri skildra dessa tolfes saga, måler
att fröjden var stor under Hallandsås, då de
vid Kristi välsignade helger samliga hem-

kommo till gamman och godt möte, ty de
voro innerligt fästade vid hvarandra, ensam-
ma i världen som de stodo.

Men deras välgörare, konung Kristoffer,
dog och på tronen steg den förste Olden-
burgarn. Detta vållade att Sverige och Dan-
mark efter 60 års förenig åter söndrades
från hvarandra, i det att förstnämnda rike
gaf kronan åt Carl Knutsson Bonde. De båda
ärelystna furstarne kunde naturligtvis ej
länge hålla fred och år 1452 i fastan bröt
den svenska hären in i Skåne, där dess
framfart blef ett formligt hunnertåg, som
satte en ful fläck på Carl Knutssons hjälte-
rykte.

Då flög fasan som en ljungbrand från hä-
rad till härad öfver hela provinzen. Prästen
stod i kyrkans dörr och bjöd korset till fröst,
men folket stötte hans arm tillbaka och ro-
pade att präster och kors hade man nog af
— nu farvades krigare och svärd. En all-
män förvirring grep sinnena, helge Veits
gamla vanvettsdans gick åter i flämtande
yra öfver vängar och klostergator, djäfvulen
kom ånyo till heders som så många gånger
förr i tider af stor fruktan och allt hvad af
synd och last namn bar firade uppståndelse-
gille på glädjehusen, där visorna bullrade
Blåkulla påskmarsch: Rör denne ur vägen
och gif oss Barrabas lös! Till råga på olyc-
korna stötte också pesten till och när dess
offer jordades nattetid i full belysning från
brinnande byar, hviskade väfte och rå i fnis-
sande skadefröjd: Gud är långt borta, men
människan står på helvetets tak.

En kväll under denna förtviflans tid voro
de tolf bröderna samlade i hemmet vid åsen.
Ordandet ville icke riktigt komma i gång,
det märktes varsel om att en stor händelse skulle
födas och villrådigas tankar formade det ena
ordet efter det andra, men förkastade dem
strax igen. Sade så slutligen Sigbert, den
näst äldste:

— Sedan helga tre konungars afton fyra
år tillbaka finnes icke mer den vänsälle her-
ren Kristoffer. Honom voro vi skyldiga tro
och huldskap, lif och blod — men hvad bin-
der oss vid herren Kristian?

— Danmark, sade Stig och såg upp med
en underlig eld i ögat.

— Ser du, Stig, fortsatte den andre utan
att akta broderns inpass, vi alla, utom du,
ha haft noga ordan om saken och kommit
till lika ände. Den hårdt snikne Oldenbur-
garn slår under sig allting och en vacker
dag skall du se att det här godset reser för
bövveln i våld. Han anser sig förstas ej plik-
tig att hålla fast vid företrädarens löften —
och vi, utomlands folk, äga ju hvarken häfd
eller tingskafning att återropa.

talade om en internationell sammanslutning
för att upphäfvad den tusenfaldt farligare
statsliga anarkien!

Hon upphör aldrig att brännmärka den di-
plomatiska konst, som danar de hemliga för-
drag eller finner de förevändningar, som göra
krig "oundvikliga". Hon har starka ord för
vansinnet i det tillstånd, där folkens väl eller
ve — i och genom fred eller krig — hänger
på "den sköra lina längs hvilken herrar di-
plomater utföra sina konster." Bertha von
Sultner ansluter sig till ett uttalande af lord
Dufferin, "En diplomats första plikt borde
vara att bevara freden, icke blott för sitt
 eget land utan äfven för alla andra land och
den krigsförklarings åtföljande ceremonien
borde vara att hvartera af de krigför-
rande landen vid sina gränspålar — hängde
sina utrikesministrar!"

Bertha von Sultner betecknar årtiondena
före världskriget som de furstliga fredsta-
lens och de fortsatta rustningarnas: "Hvarje

vinter kom med frontal, där fredsviljan och
det goda förhållandet till utländska makter
bedyrades; hvarje vår medförde nya parla-
mentsdebatter om nya rustningar, till hvilka
anslagen beviljades, hvarje sommar gjordes
ömsesidiga furstebesök med dem åtföljande
vänskapsförsäkringar och hvar höst kom med

Nytt kvartal stundar

hvarför ärade kvartalsprenumeranter erin-
ras om nödvändigheten af prenumeratio-
nens omedelbara förnyande till undvikande
af afbrott i expeditionen.

stora fältmanövrer, vid hvilka man försäk-
rade sig själf — och de kära grannarna
— om sin lysande krigsberedskap! B. v. S.
satte först sitt fredshopp till den då unge
kejsar Wilhelm, som hon ansåg nog begä-
vad och fantasirik för att kunna gripas af
önskan att inviga ett nytt tidevarf, hvars
lösen icke skulle vara den gamla tanken:
"Om du vill freden så bered dig för kriget",
utan den nya tanken: "Om du vill freden
så bered freden". Men snart inser hon
att de fredstal monarkerna hålla, de artig-
heter de visa hvarandra eller hvarandras
folk icke hvila på viljan till verklig
fred, utan endast på viljan att icke lös-
släppa kriget. Ingen statsman var fram-
synt nog att förvandla det latent krigstill-
ståndet — och de bestående förbunden i
fall af krigsbrott — till ett verkligt
fredstillstånd, hvilande på ett nationer-
nas samfund för fredens bevarande.

(Forts.)

Stig teg och såg bara oafvärdt på talaren, men underläppen darrade och kinderna blefvo så märkvärdigt hvita.

— Därför, ifrade Sigbert, ämna vi kort och godt gå öfver till konung Carl och bjuda honom våra svärd. Sverige är ett härligt land för sådana rollösa äfventyrare som vi. Där rasa partistriderna ohejdadt, kronan, kyrkan och adeln befinna sig i ett enda krigiskt virrvarr. Vill man inte vara på den ena sidan, så kan man vara på den andra. Ah, förrän man anar torde man vara — —

— Förrädare, ifyllde riddaren och i stämman låg både smärta och raseri. Var det en Lorne, en Lorne till Lindisfarne, jag hörde tala nyss? Tycktes mig mera jag satt på en galgbacke och lyddes till steglade menedares och trosvikares vålnader, där de i ond vållust braverade öfver skamliga dater. I ären öfverens, sägen I — och detta utan att spörja mig till!

— Hvad visste vi — du har ju alltid gått egna vägar, Stig.

— Det finns blott en väg att vandra i lifvet, hur den så än månne bukta sig mellan vagga och graf — pliktens. Skulle ni kunna öfvergifva konungen, när hela Skåne brinner, vill ni bära afvog sköld mot det land, som en gång bjöd oss tolf fattiga både bröd och framtid — ja, då har jag ingen broder mer, då äro vi fiender, då är jag den ende Lorne i Danmark.

— Nåå, var lagom stortalig du, utbrast Osten harmset. Det må nu vara slut med att städs hålla dig i rockfliken, vi vilja också en gång stå på egna ben och vara män för oss själfva. Det bröd Dana gifvit oss ha vi ärligt i örlig förtjänat och framtiden torde kanske ej bli mycket att rosa hädanefter.

Samtalet blef allt hetare, orden föllo allt bittrare och ögonen glödde i kapp med spiselkolen.

— Så gå då, Osvaldsöner, skrek Stig. Gå, ni stackare, ni äreförgätne, ni otacksamme, som för en bedräglig vinning sälja heder och tro. Alla min — hör ni, min, icke er — ätts hänsofne store slunga sin förbannelse efter de elfva vanbördingarne! Bort i mörker och ner i mörker — där minnet af julen för tio år sedan skall utan återvändo gnaga edra slemma hjärtan under vändans evighet.

Han hade nästan hväst fram de sista orden. Hela hans yttre afspeglade en så till det högsta uppdrifven vrede, att bröderna i all tysthet en och en smögo sig ut ur rummet.

— Dag, hviskade Stig, då slutligen blott den yngste fanns kvar, jag har älskat dig som en moder, jag har skyddat dig som en fader — vill äfven du gå bort?

Sextonåringen tvekade ett ögonblick — men så bländades hans unga sinne af brödernas skildringar öfver allt det lysande och stora, som väntade dem bortom upplandets skogar och sjöar på Stockholmskusten. Då skakade han på hufvudet och skyndade att sluta sig till de andra.

Om en stund lämnade elfva ryttare Lornegården. Åter gingo de från hemmet ut i villande värld, men nu en mindre än förra gången. Då låg vägen för dem röd som rinnande blod — nu glodde fullmånen som ett infflammeradt, värkande jätteöga öfver slätternas österut och alla åsens ufvar infonerrade miserere i fastans natt — och de elfva ryste, ty ufvalåt bådard död man, säger sagan. Men i stugan mot Skelderviken satt en ensam grubblare och lyddes till det bortdöende hästtrampet. Då suckade han så hjärtfengt — det kändes som när svalorna fara och sommaren dör och stormarne köra sina stridsvagnar öfver jorden: — För mig bär ingen Simon af Cyrene korset på via dolrosa.

Den sluge Carl Knutsson tog emellertid emot de unge männen med öppna armar och sparade icke på granna ord och löften. Han förstod till fullo hvad nytta han kunde ha af desse herrar där nere i Skåne.

Några veckor härefter spred sig en morgon ryktet genom lägret att en ung herre vid adelsfanan under natten blifvit mördad i sitt fält. Det befanns vara Sigbert Lorne, som låg i sin säng med ett knifestyng i hjärtat. Hvem som förfvat dådet kunde man omöjligt tänka sig, då ingen af bröderna hade någon ovän, utan tvärtom voro allmänt afhållna för sitt glada, hurtiga väsen. Men gråskäggen ute i fänickorna logo menande, där de hängde i slagfredsvifvens fällluckor och forkade fradgan af den första morgonklunken porsöl på tröjarmen: — Kvinnor och kryddadt spansk och helt nattraffel — jojo, plår så gå!

Knappt hade emellertid talet härom upphört förrän ett nytt liknande dåd en natt utfördes och nu var det Olof som föll offer. Efterspaningarne gåfvo lika lifet denna gång något resultat. Och Kolmårda-Åke sade till kamraterna, när de i gryningen en följande dag redo till vattnings, att lägret låg i den stora stråkvägen för häxornas färd till Blåkulla och att här nu i stundande påskveckan månne komma att spörjas mångahanda leda tidender. Han var så urgammal, Åke, att han varit med redan i den brafva fru Margaretas frejdiga dag vid Falköping och därpå stått i skarpa duster med förbannade hättbroder och vitalier, så han hade sett stora ting komma och gå och hans ord flögo ej omärkta förbi lik skägglösa pillars tal i dansstugan. Skygga sågo sig också soldaterna omkring och de tumlade nära nog af förskräckelse ur sadlarne, när fältposten plötsligt i morgon-dimman stack upp ett spökhvitt ansikte mellan hästhufvudena och veltkrämd hackade fram att "nu — nu — nu går Gammel-Jerker synbarligen kungsgång bland oss, för nu — nu — nu i natt ha ock herrar Harald, Osten och Godfred Lorne ihjälstuckits i sina fält!" Åke skakade bara på hufvudet och teg, men ute bland krigsfolket uppstod nästan panik. Man började mumla om hur djäfvulen brukade afhämta dem, som försvurit sig till huncm, och knektarne betraktade de kvarlevande bröderna med underliga blickar.

Dessa å sin sida voro rof för gränslös förtviflan. Först och främst tog naturligtvis sorgen ut sin rätt, ty de hade ju varit oskiljaktiga hela lifvet, men härtill sällade sig fasan för detta fruktansvärda, ofattbara något, som förföljde dem utan förskoning och på ett safaniskt sätt tycktes vilja döda dem i tur efter ålder, för att öka pinan för den närmaste kvarlevande brodern, den som då syntes främst att falla offer. Ingenting att rikta hämnden, straffet emot, intet att gripa fast i och säga: Här är mördaren! Misstankar —? I ensliga stunder kom ibland en ohygglig tanke och hviskade ett namn och i det namnet låg allt hvad i kärlek blomstrat från fattiga tider i Romerike — han? Hela Skåne, hela världen kunde misstänkvas — bara inte han.

Konungen var högst pinsamt upprörd öfver de timade ogarningarne. Han lät anställa de noggrannaste förhör, men ingenting kom i dagen. Våldsmannen tycktes formligen ha kommit och gått som en ande.

Att hålla fullständig kontroll öfver alla i ett dåtida läger ut- och invandrande människor hörde till det omöjliga, ty en krigshär i medeltiden omsvärmades af otaliga skaror, bland hvilka väl kunde finnas hederligt folk, såsom proviantörer, handelsmän och kunnskapare, men hvars flertal utgjordes af liderliga kvinnor och allt uppfänkligt annat

smahallsafskum. Carl Knutsson lät med tanke härfpå vidtaga de mest omfattande försiktighetsmått. Samtliga bröderna inlogerades i ett trähus och dubbla vakter sattes för den enda dörren. Byggnaden hade dessutom ingen annan öppning än ett fönster på baksidan, men detta utgjordes blott af en lifen öppen glugg, nått och jämnt så stor att en kalf kunde krypa igenom. Flera kamrater till herrarne Lorne flyttade sina sängar in till dem och slulligen fingo ljusen brinna öfver natten. Nu trodde man sig kunna sofva tryggt.

Och man sof tryggt — men vaknade till en fasans, skräckens morgon. Ty af de sex återstående bröderna var blott Dag vid lif. De öfriga fem voro oåterkalleligen borta från jordens fröjder och sorger, ihjälskjutna med arborstipilar, hvilket tydligen skeff genom den lilla öppningen på husets baksida. Att den kallblodige dråparen så väl kunnat träffa hjärtat på dem alla förklaras af det olycksdigra beslutet att låta ljusen brinna.

Den bestörtning, som följde på denna uppläckt, var oerhörd, hela hären råkade i fullständigt uppror, och för att lugna sinnena måste konungen bryta upp från platsen, där han annars tänkt stanna öfver påskhelgen, och slå läger annorstädes.

Af tolf lofvande ädlingar funnos således nu endast två kvar, Dag och Stig, den yngste och den äldste. Där glänste ett par tårar i Dags ögon — men så var han ju bara sexton år. Det är tungt att vara dödsdömd då, just som man känner lifslusten på allvar hefta i blodet och ungdomens himmel kupar sig rosenröd öfver en värld, hvars största bragder man tror sig kallad att utföra. Dödsdömd — ligga i en kista, tyst, blek, kall, med en dolk eller pil i bröstet, alldeles som de andra tio — glömmas på jorden, men själf minnas allt i Purgatorio —! Var det alla Lindisfarnes förgätna synder, som smugit ur helvetet att leka Golgata med senfödda ätteläggar?

Carl Knutsson tog nu den unge Lorne i sitt personliga hägn, behöll honom vid sin sida om dagen och lät honom sofva i sin egen kammare. Om detta var orsaken eller icke, men den osynlige dödaren lät sig ej afhöra och så smaningom lugnades de förskräckta soldaterna.

Och i ljum påsknatt låg den svenska hären lägrad rundt om Luntertuns bro, där stora landsvägen från Halland till Skåne den tiden gick fram öfver Rönneå. Entonigt brusade Skelderviken därtill. Sjön såg ut som en jättegryta, full med sakta kokande blod; det var skenet från knastrande, sprakande, ramlande, flammande Bjäre härad, som öjämnt och oroligt halkade öfver vaggande djup. De svenske hade haft en arbetsam påskafon, men så stodo nu också otaliga gårdar i eld och lågor och rökmolnen hängde tunga mellan himmel och jord. Hela lägret sof, blott en vakt här och där sökte hålla lunken med de skridande nattimmarna. Dag låg i konungens yttre fälttrum. Några försiktighetsmått ansågos nu ej längre nödiga och det var af ren sympati som monarken fortfarande kvarhöll den unge mannen i sin närmaste omgivning.

Då gled ljudlöst en mörk, hög skugga fram till adelsmannens bädd.

— Vakna, Dag! Din natt är inne.

Förvirrad satte sig den tilltalade upp.

— Hvem — ah — Stig!

— Ja, Stig, den ende Lorne numera. Du var mig kärast, Osvaldson, därför har jag sparaf dig längst. Bed en bön — det fick inte dina bröder.

— Skall du mörda mig?

(Forts. sid. 210.)

DET AR ICKE UTAN EN VISS TVEKAN jag svarat ja till redaktionens anhållan om en skildring af sjöfågelsjakt för veltar i vår skärgård. Nog har jag mångfaldiga gånger i föredrag och uppsatser skildrat episoder från jaktstigen; och för mindre tacksamma uppgifter kan man fatta pennan. Det är ju i regel idel glada och angenäma minnen man har att upplifva, ty här gäller ingalunda den gamle Aeneas ord till drottning Dido:

Infandumo regina jubes renovare dolorem; men då den tidning, som bär ej en drottningens men en gudinnas namn, ber mig återupplifva några jaktminnen, så kommer min tvekan af andra orsaker. Vanligen skrifer man ju sina jaktskildringar för en läsekrets af jägare eller åtminstone af jakt- och naturvänner, men Idun har ju, ehuru i viss mån en allmän, illustrerad veckotidning, dock sin speciella ställning som "damernas egen", och kan jag hos dess läsarinna vinna gehör med en jaktskildring? Nå, den saken begriper väl redaktionen bättre än jag! Alltså, in medias res!

Käre läsare, höglärade Läsarinna! (För dem af det fäcka könet som absolut hålla på full likställighet med mannen bifogas ett: kära läsarinna — med litet I.) Har Du någon gång varit ute i hafsbandet en vårmorgon och sett solen gå upp öfver kobbar och nakna skär, sett och hört det myllrande fågellifvet, sett flyttfågeln komma i otaliga skaror sträckande mot norr? Om inte, så har Du heller icke sett en af de stoftaste

skådespel, som vår svenska natur har att erbjuda.

Det sommargästande Stockholm, som flyttar ut till sina villor i juni månad, har ingen aning om de härligheter den yttre skärgården erbjuder tidigt på våren. Nej, man får ge sig ut en tidig aprilmorgon före dagningen, och har man legat under "sofad ås" eller, kanske rättare uttryckt, njutit civilisationens förmaner i form af eldad rum och en bäddad säng, så har man i regel en half mil eller mil att ro, innan man kommer ut till de småskär, där fågellifvet kan studeras på närmare håll. Och kallt är det på morgonen! Kan-

ske blir det därför bäst att endast i tankarna underkasta sig dessa strapatser, och Du inbjudes härmed att på detta bekväma sätt deltaga i en jaktutfärd, som några härdade ungdomar under förf:s ledning företogo till Sandhamnstrakten våren 1916.

Väckarurets surrande ringning kl. 1 f. m. Klockan half 2 "första frukost", kl. 2 klart till uppbrott, då vi fördela oss på lag om 2 å 3 man i små rodd- och segelbåtar med en erfaren inföding som expert, roddare och faktotum. I det blinkande skenet af ledfyren i Sandhamnssundet styres kosan österut, förbi Grön-skärs fyr, ut till de yttersta skären. Som det blåser en svag naffbris få seglen hjälpa till och snart kunna årorerna dragas in, då vinden ökar något, sedan vi väl kommit ut på öppnare valten. Långt före dagningen äro vi framme vid de olika skär, vi utsett som mål. Här plocka vi iland gevär, ammunition, matsäckskorg, pälsar och materiel för byggande af "skåre". I inre skärgården användas oftast fasta, en gång för alla byggda skårar, d. v. s. låga, halvcirkelformiga, af sten uppförda skyddsmurar, bakom hvilka skytten tar plats för att invänta fågeln. På de yttersta kobbarna är sten sällsynt, och ispressningen under vintern skulle dessutom ta bort dylika skårar. Här uppför man därför af på slator fästa mattstumpar af grå färg tillfälliga skårar eller skyddsskärmar. Medan vi uppsöka en passande bergsskrefva och uppbygga skären, lägger vår medhjälpare ut veltarna, d. v. s. på träplattor monterade, upp-

På sjöfågelsjak

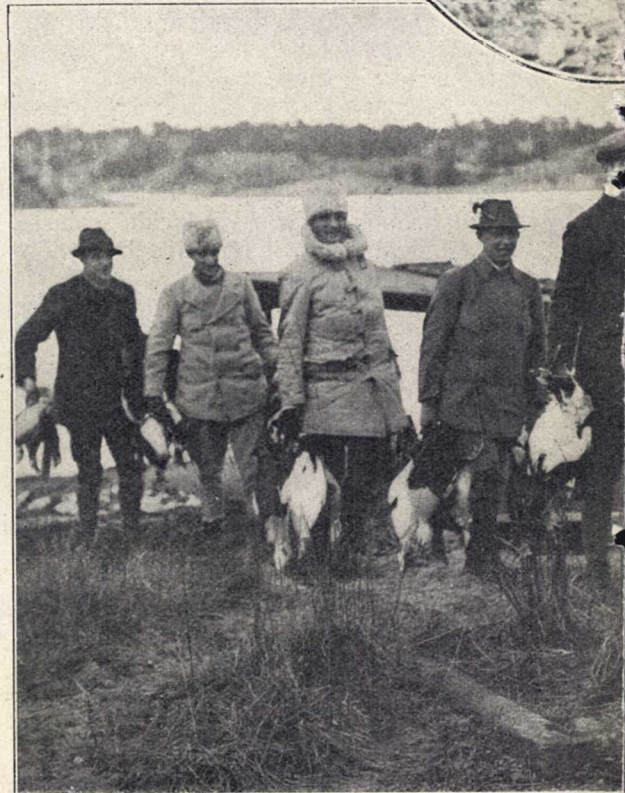
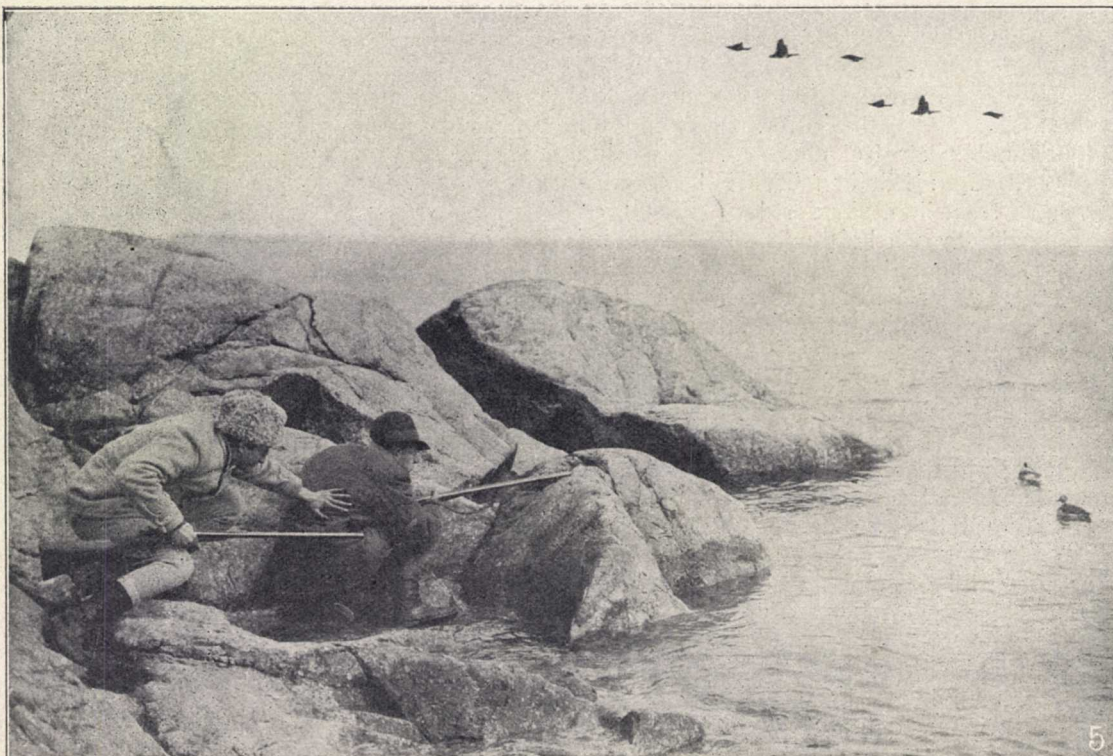

1. "Öfver våra hufvuden kretsas mäsarna".

2. Två jaktdagars byte.

3. Ett lyckadt skott på förbisträckande al-fåglar. En nedskjuten fågel har just studsat en gång mot vattenytan. I förgrunden ett par ejderveltar.

4. En god naturlig

t i hafsbandet.

skärplats. I vattnet synas de utlagda alfågelsvettarna.

5. "Men alfågeln gaf mest f-n i våra vettar!"

6. Bytet bäres i procession från "lit de parade".

7. I skären.

Hoffotograf O. Hall-din foto.

stoppade sjöfågelsbulvar. Två slags vettar användas, dels ejdervettar dels alfågelsvettar. Som alfågeln ej kommer i rörelse förrän senare på morgonen, utsätta vi i början endast de förra. Men dessa måste vara ute, vi själfva vederbörligen installerade i skären och vår medhjälpare med båten borta på andra sidan skäret eller öfver till något annat närbeläget skär, innan det blir skjutljus, ty redan i första dagningen börjar ejdern sträcka.

Vi behöfva ej vänta länge, förrän en rad mörka fläckar dyka upp vid horisonten i söder. Fläckarna bli större och större. En blick i kikaren öfvertygar oss om att det är en flock ejder, vi kunna räkna fyra ljusa, granna hannar (gudingar) och tre mörka honor (ådor). De komma allt närmare; men skola de komma öfver oss eller skola de ändra kurs och gå vid sidan om vårt skär? Att de skola slå för våra vettar, kunna vi knappast våga hoppas, ty af gammal erfarenhet veta vi, att så stora sällskap sällan slå, det är mest enstaka fåglar eller par, tre ensamma hannar, som kunna väntas fälla för vettarna. Mycket riktigt, flocken tar ingen notis om våra lockfåglar utan svänger österut och går oss förbi på cirka 300 meter.

Åter visa sig fåglar vid horisonten. Det är tre gudingar och en åda, som styra kurs rakt mot oss. Snart höra vi deras locktoner. Gudingarnas melodiska a-o-a-o-a-o och ådans sträfva kacklande a-k-a-k-a-k. Medan ådan och två hannar svänga åt sidan för att gå öster om vårt skär, skiljer sig en guding från de öfriga och styr kurs ned mot våra vettar. Han hinner dock ej fälla, förrän han salteras af tvenne skott — det första gick tydligen bakom — och störtar ned på vattnet, så att skummet yr om honom. Nu blir det fart i vår medhjälpare. Med båten väl dold på baksidan af vårt skär har han legat på utkik i en skrefva uppe på skärets krön och sett allsammans. Han är därför halfvägs nere till båten, då vi resa oss upp i skären för att signalera till honom att hämta in — "bärga" — vårt byte.

Snart är allt klart och vi sitta åter nedhukade, stirrande mot södra horisonten. Med

korta mellantider dyka rader af punkter upp, växa och förvandlas till svart-hvita gudingar eller bruna ådor. De flesta svänga åt öster och passera utom skotthåll. Men en och annan flock går fram öfver våra vettar, sänker sig ett tag för att taga kamraterna i ögonsikte och salteras af oss med växlande lycka. En flock på tre gudingar, som komma långsamt och med tydlig afsikt att fälla bland vettarna, låta vi slå till, innan vi skjuta; två bli på platsen, medan den tredje helskinnad drar sig undan. Vår medhjälpare har fullt upp att göra med "bärgningen", men skiner af belåtenhet: "Så här ska' de gå te', väl att man har att göra, så man kan hålla sej varm så här i morgonkylan."

Framåt half-sju-tiden börjar strecket matta af, men i stället har en och annan alfågel kommit i rörelse. När vår man efter en längre paus bärgat vår åttonde ejder, säger han: "Nu tror jag det är på tiden att lägga ut alvettarna." "Kanske det," svara vi, "det sträckte ett par alfåglar förbi nyss." Och så komma alvettarna ut. Hannarna se riktigt eleganta ut med sina två förlängda spetsiga stjärtpennor. Medan vettarna läggas ut, gå vi upp ett tag på skäret och sträcka på benen, det kan behövas efter den nedhukade ställningen i skären. Öfver våra hufvuden sväfva måsarna, ty då vi börja röra på oss, blir det också lif bland dessa luftens bevingade barn. Hittills ha de hållit sig lugna, men då de se oss vanka omkring på skäret samlas de från alla håll, för att med hesa

skrän ge sitt missnöje tillkänna. Några särdeles närgångna ungfåglar, lätt igenkännliga på sin gråspräckliga dräkt, fästas på den fotografiska plåten och presenteras härmed för Iduns läsekrets.

Snart sitta vi åter i vår skåre, njutande af solskenet och det lifliga fågelstrecket, ty nu har alfågeln riktigt kommit i farten. Hela hafvet tyckes genljuda af deras locktoner: a-la-la, a-la-la. De stora flockarna ligga emellertid ute på vidderna, utan att närma sig kobbar och skär, och de småflockar, som komma i närheten af vår udde, passera i regel stolt förbi. Vid några tillfällen exponera de sig dock inom godt skotthåll, och fem stanna kvar på platsen, sedan vi vederbörligen fått in tagen och lärt oss hålla tillräckligt långt före, ty de komma med fart. Vid ett tillfälle få vi t. o. m. ett alfågelfall midt uppe i vettarna, i det ej mindre än sex fåglar slå till. Tre af dem bli på platsen, och en skadskjutes, som först efter otaliga dykningar, långvarigt förföljande i båt och åtskilliga skott blir vår. Men så ha vi också tillfredsställelsen att ej behöfva lämna efter oss en skadskjuten fågel, något som ju stundom är oundvikligt men för den tänkande och för viltbrådet kännande jägaren alltid måste framstå som jaktens skuggsida.

Klockan half 11 besluta vi oss för en liten lunchrast, vi ha ej haft tillfälle lossa skott på öfver en timme, fågeln synes upptagen med proviantering, interfolierad med älskog, ty de klingande tonerna äro väl ej att betrakta som taffelmusik. Och vi besluta följa exemplet — hvad näringsomsorgerna angår. Alltså, matsäckskorgen fram! Vår hjälpreda inkallas och får del af våra förråd, den lilla snapsen ej att förglömma. På vår fråga huru stort bytet är, som ligger uppradadt i båten, få vi till svar: nio ejder och sexton alfågel. Under lunchen fråga vi vår man, om han hört en dof knall, liknande ett aflägsset kanonskott. Jo mycket riktigt, vid half-sex-tiden hade han hört ett skott, som ej kunde vara bösskott. Vi diskutera hit och dit och finna det sannolikast, att vi hört en minexplosion, vi lefva ju i andra krigsåret, och drifminorna äro ej okända i dessa farvatten, ehuru de nu ej låtit tala om sig på en tid.

Efter intagen måltid röka vi en pipa och slöa en stund i solskenet. Under tiden motaga vi besök från det lag, som är våra närmaste grannar på ett skär en och en half kilometer från vårt. De hade haft mindre god tur. Hade endast fått sex fåglar. Mesta fågeln hade sträckt förbi en udde, där det ej fanns möjlighet inrätta en skårplats. Dit hade de flyttat sina vettar och krupit ned vid sidan om den utskjutande berghällen. "Men fågeln gaf mest f—n i våra vettar," beklagade sig den ene af kamraterna. — Selt mycket fågel hade de emellertid och äfven fått några lyckade fotografier, under den tid vår specielle fotograf-expert gästade deras skär. Ty han delade sina gracer mellan deras lag och vårt.

Sedan våra kamrater rest, är tiden inne att ånyo krypa ned i skåren, ty nu skulle eftermiddagsstrecket börja. Detta blir emellertid mindre gifvande. En ejder och två alfåglar utgöra hela bytet.

Och så anträdades återfärden in till Sandhamn, gynnad af en jämn bris, hvadan "granseglen" få hvila. Vid inseglingen i hamnen uppläcka vi en skeppsjolle, som ej funnits där föregående dag, och få veta att en skonert stött på en mina tidigt på morgonen och sjunkit efter tre minuter, men att besättningen räddat sig in till Sandhamn. Så nu hade vi bekräftelse på våra teorier, och nu hade äfven vi fått höra något af krigets

åskor, låt vara att det endast varit fråga om explosionen af en drifmina, som utom minfältet kolliderat med en fredlig seglare.

Att den sena middagen smakade förträffligt, behöfver man ej vara jägare för att fatta och tro. Och att man efter en sådan dag ute i skåren sofver ovaggad, men med reminiscenser af vågornas rullning i hufvudet och alfågeln sång ännu ljudande i öronen, vet hvar och en, som pröfvat på detta slags jakt.

GOSTA GRÖNBERG.

(Forts. fr. sid. 207.)

— Offra dig för namnet Lorne, menar du, för alla mina vackra drömmar en gång på Klippgården i Romerike — ja, i sanning och i tårar, ja, gosse.

Konungen, som blifvit väckt af rösterna, kom nu halflädd ufrusande men studsade, när han fick ögonen på den högresta gestalten, hvilken i den osäkra belysningen af en sömnig fackla och en gryende morgon växte till gigantiska proportioner.

— Hvad djäfvulen betyder det här?

— Nämn inte honom i nattvardsstunden! Här är bröd och vin, här är kött och blod, här är mitt sakrament, som skall Kristhelgas på ärans altare. Tio dukar ha gått förut — nu är det den elftes tur.

Då sträckte Dag armarne med utspärrade fingrar mot den förfärlige brodern och dödsångesten gaf hans röst en ihålig klang — sejdarens slämma, när leda tydor tolkades på vinterblotets sten:

— Allsmäktige — sätt ditt tecken på Kain!

Fursten störtade fram och grep tag i Stig. Carl Knutsson var mästare i alla ridderliga idrotter, öfvad och stark som få sina gelikar, men den kraft hvarmed han nu slungades lillbaka var mångdubbel mot hans egen.

Och där blixtrade ett stål i Sveakungens tält, följdt af ett matt stönande. Så blef allt tyst.

— Vakt — hitåt — fort — vakt!

Några knektar rusade till. De medförda blossen belyste Jeffa och Jeffas offer.

— Fängsla detta odjur! Jag känner honom på beskrifning. Det är Stig Lorne och han har bragt om bane elfva bröder.

Soldaterna närmade sig — men foro ryssande tillbaka.

— Jesus Maria! Se, ers nåde, se!

Äfven Carl Knutsson ryggade och slog förfärad korstecknet.

Blott ett ögonkast i en midt emot hängande stålsköld sade Stig allt. På hans bleka panna glänste elfva röda bloddroppar. Han försökte torka bort dem, men de kommo genast igen. Detta blef således svaret på Dags bön — den allsmäktige hade satt sitt tecken på Kain.

I första häpenheten hade en frossbrytning genomilat Lorne. Men han hämtade sig snart.

— Jag har varit ett den högstes redskap — så vida ära och ed ännu gälla något i himmelen — och till lön får jag djäfvulens törnekrona, till tack förnekas jag af min egen herre och mästare, sedan verket är fullbordadt, sade han bittert. Jag har gifvit ett påskens stora skuldoffer för det hem julen gaf de tolf vildfåglarne från Romerike en gång. — Bort, soldater! Med mig ägen I infet att beställa. Låt Kain gå — han tillhör Gud.

På en vink af konungen försvann vakten.

Stilla gick den olycklige riddaren fram och knäföll vid sin yngste broders kallnade stoft. Djupt lutade han sig öfver den döde och såg länge, länge in i det nyss så ungdomsfriska ansiktet. Så kysste han de slutna ögonen, modersömt, faderskärligt.

— En drottning's fina, mjuka hand borde ha tryckt till den härligaste Lornes ögon i döden. Sof godt, barnet mitt — och vakna i himmelrik!

— Tror ni, herre Bonde, fortfor Stig, att det var med frejdigt mod jag tillintetgjorde det käraste jag ägde på jorden? I denna famn har ingen kvinna hvilat, denna hand har ingen vän tryckt. För dem endast, mina elfva bröder, lefde jag och verkade. Vår släkts heder och kärlek till det land, som gästvänligt mottog oss i fattigdomens och nödens stund — det var den visdom jag lärde dem i ord och gärningar.

Bärare af helge kung Eriks krona! Förstår ni nu hvad jag kände, då dessa elfva gingo till fiendens fana, blefvo öfverlöpare? Vid spjutsåret i Kristi sida! Jag har gråtit, rasat, bedt, för att slutligen återvända till detta enda, sanna: ingen förrädare af Lornes ätt får trampa jorden, ty ekot af hans steg kunde väcka till skam och blygd de hänsofne ädle där borta i Lindisfarne. De orden ha alltid varit släktens rättensnöre och nu, i pröfningens stund, blef det också min plikt att icke göra dem till ett tomt sagestal. Det finnes likväl oskrifna lagar, som stå öfver alla landskapsflockar i världen.

Ni tiger — ty ni förstår den siste Osvaldson.

Bekant är mig nog att jag enligt Skånes balkar för mina brott skulle läggas ärelös på stegel och hjul och att mina ben skulle grina hvita på galgbacken i sol och måne. Men världarnes lagman har kallat mig till sitt ting och jag lyder. Påskens hane gal öfver all räddhåga på jorden, när brodermördaren går lugn genom helvêtets portar. Farväl. —

Och den kämpalike hämnaren gick, men länge låg konungen i brinnande bön vid unge Dags lik.

Riddaren ställde sina steg ner till stranden. Gryningen hade nu öfvergått i full dager och solen kunde hvilket ögonblick som helst höja sig öfver horisonten. Stig famnade i en lång, dröjande blick vikens vida landrundning.

— Öfver all ordan kärt har jag hållit dig, Danmark, från Jutlands bruna hedar till Seland's gröna bokskogar och Skånes gula kornfält — jag har gifvit dig allt det bästa, som bodde inom mig — och så unnar du mig icke ens en prästs signad graf i ditt sköte, otacksamma! Nå, där jag jordas blir rum nog.

I öster började skogen glöda röd. Som på lek hoppade små ljusknippen upp mot hvalfvet, gröna, violetta, gula små alfer, pager i solens hof. Då mattades morgonstjärnan, då drog Kullaberget dimmans grå täcke helt öfver hufvudet. Men i allt bredare och bredare led sköto strålarne fram, det var icke fråga om en skärmytsling med mörkret längre, segern var vunen och hela slagfältet ända bort mot västerhafsranden låg ramadt i spädt grönt med golf och tak af klaraste guld. Och vinden, morgonens fogat, som skall se till att ordning och skick råder öfverallt, slet obarmhärtigt täcket af Kullaberget och det i så rasande fart, att det sköra tyget i tusen flagor skingrades åt alla håll. Nu var allt färdigt och väl beredt och den befriade bidade befriaren. Naturen höll andan ett ögonblick, fåglarne tystnade, bölja dröjde att följa bölja och vinden satt småskrällande stilla på Väderön.

Stig gick rakt ut i vattnet, långt, långt ut, ända tills han stod vid randen af bräddjupef, så att han hade ryggen mot detta och ansiktet mot den uppgående solen.

Och drottningen kom, i sitt uråldriga majestäta lika fin och fager som om hon nyss

Från scenen

HAR HUFVUDSTADEN UNDER EN LÅNGRE tid saknat klassisk komedi på sina litterära scener, kommer nu ersättning i form af två Molière-stycken så godt som på en gång. Dramatiska teatern gjorde början med "Tartuffe", denna mördande strafftext öfver en af människonaturens största skamfläckar, nämligen det religiösa hyckleriet.

Tartuffe var sin författares skötebarn, där hade han nedlagt något af det djupaste och sannaste han ägde inom sig, hela sin uppriktiga harm öfver den skenhelighet, som behärskade det klerikala lägret i hans samtids Frankrike och som hotade att förgifta hela samhällskroppen. Frenzel, en berömd tysk kritiker, betecknade Tartuffe som "en förelöpare till det 18:de århundradets filosofi, en pilsnabb och profetisk förelöpare; det hånar ingen dogm, ingen åsikt, det hånar frommeriet, och världens barn behålla rätten på sin sida både mot de fromma dårarne, som luras, och mot de skenheliga, hvilka lura."

På grund af styckets tendens blef dess uppförande länge förbjudet och först efter en flerårig strid mot de andliga lyckads Molière få Ludvig XIV, som personligen satte författarens diktning mycket högt att tillställa komediens framställande på scenen, dock under annat namn. Stycket rönt en storartad framgång hos publiken, men nya trakasserier afbröto dess fortsatta spelande och först i februari 1667 — det skrefs 1664 — låg vägen öppen för Molières världshistoriska komedi.

Kort efter pjäsens uppförande utgafs densamma i bokform, försedd med ett förord af författaren, i hvilket det mot slutet heter: Låt mig sluta med att anföra ett omdöme af en stor furste (prinsen af Condé) om Tartuffe. Åtta dagar efter att Tartuffe blifvit förbjuden, uppfördes för hovet ett lustspel "Scaramouche éremite". I det konungen lämnade teatern sade han till prinsen i fråga: "Jag förvänar mig öfver att de som harmas så starkt öfver Molières Tartuffe, icke invända något mot denne Scaramouche." Härpå svarade prinsen: "Skälet är, att Scaramouche gör narr af Gud och religionen, hvarom de icke stort bekymra sig, men Molières komedi gör narr af dem själfva och det kunna de inte tåla."

Styckets framförande på Dramatiska teatern är i det stora hela af god verkan. Främst står Oregons framställare herr Personne, hvilken af den inskränkte och godtrognas äkta mannen skapat en ypperlig figur, utrustad med en hel rad fint funna detaljer, som belysa karaktären. Och hvad framsägandet af versen beträffar äger hans reblikbehandling en intellektuell slipning, som ådagalägger hans invuxna förtrogenhet med Molières diktargenius. Herr Hedqvists Tartuffe bildar en verksam kontrast af infamt hyckleri mot Oregons fårakliga vänskap. Salvelsen är kanske icke fullt strikt och trovärdigt genomförd, men dess mer cynismen i förelörescenen och den frambränta hämndlystnaden, när han ser sig afslöjad.

Trion Elmire—Marianne—Dorine, respektive fru Hedberg, fröknarna

skapats därborta på jordens afvigsida. Då andades naturen ut, då slämdes fåglarne upp, då fortsatte vågen sitt afbrutna lopp och vinden slog i skälmaktig yra kulterbytta från udde till udde.

Men den förskjutne Stig Oswaldson sträckte armarne mot påskmorgonens sol och de elfva bloddropparne på hans panna gnistrade som ett diadem af rubiner.

— Säg mig, du dagens strålande stjärna, som högt ofvan ve och villor brinner öfver ingången till de rättfärdigas hus, har jag handlat dårligt, då jag satte äran öfver kärleken och band manntro vid fosterland samman? Din gud och min gud har stämplat mig till blods, för mig finnes ej ens någon skärseld, bara genast ned, ned! — men det vet jag och det

Herr Ivan Hedqvist som "Tartuffe" på Dramatiska teatern.

Wessel och Kolthoff bilda ett klöfverblad af fägring, kvinnolist och mjukt kvinnolyfne.

Så bör ej förgätas i ensemblen fru Pernelle, den gamla, på Tartuffes ofelbarhet blindt troende gumman, åt hvilken frkn Ahlander ger en mäterlig relief. Herrarne Gustaf och Olof Molander, Cleante och Damis, det klara förnufts och den ärliga harmens representanter falla tyvärr åtskilligt ur ramen.

Herr Tor Hedberg har hedern af den förträff-

Fru Brunius och herr Klintberg som Célimène och Alceste i "Misanthropen" på Svenska teatern. Alberg & Preinitz foto.

och estraden.

liga öfversättningen — en vers, som med all sin litterära finess och de osökta rimmens musik på samma gång tillgodoser det naturliga falspråket. Man skall inte hitta en konstlad ordställning i dessa klangfulla alexandriner; de äro friska, stålfasta och ändå smidiga, besjälade af Molières eget väsen. Stycket föreligger i en smakfull och lätthandterlig bokupplaga till ett pris af 3:75. (Albert Bonniers förlag).

På Svenska teatern har beredts plats åt Molières "Misanthropen", som i fråga om dramatiskt lif och fängslande händelseförlopp är svagare än Tartuffe, men icke dess mindre genom ämnets innebörd — hufvudfigurens lidelsefulla kamp för sanningen i förhållandet människor emellan — och diktarens träffande analys af kärlekens väsen samt hans af livets lumpenhet framkallade människohat, åter tvingar till beundran för mannadraget i Molières diktning.

Herr Gunnar Klintberg framställning af Alceste, misantropen, visar med hvilken kärlek han trängt in i denna karaktär, hvars förebild, enligt hvad litteraturhistoriska utredare vilja göra gällande, skulle vara diktaren själf i hans förhållande till Armande, hans täcka men otrogna hustru. Det häftiga lynnet, det raskt pulserande blodet, hans omutiliga sanningskärlek — allt detta betonar skådespelaren förträffligt genom en motsvarande schwung i spelet och replikföringens aldrig snubblande fart. Hr K:s förmåga af ledig verisläsning lockar honom till och med ibland att tala väl fort. Åhörarna få riktigt anstränga sig att hinna följa med. En smula mera vekhet i de scener, där Alceste bekänner sig vara slaf under sin lidelse för Célimène, skulle göra framställningen monstergill i alla detaljer. Som Célimène är fru Brunius bedärande i sin yllighet, sin graciösa impertinens och sin fladdrande känsla. Hennes scen med väninnan Arsinoé, (fru Byström) där de båda världsdamerna servera hvarandra små sanningspiller i mängd, utgör en af komediens glanspunkter och tvingar till applåd för öppen ridå. Af de öfriga uppträdande må med erkännande nämnas herrar Brunius och Johanson samt fru Gibson. Totalintrycket af föreställningen ger vid handen att mycket och intelligent arbete blifvit nedlagt och att resultatet är för teatern

en konstnärlig seger. Herr Klintberg står jämväl för den svenska textöfversättningen, gjord med skicklighet och smak och liksom Tartuffe utgifven från det Bonnierska förlaget och i samma tilltalande utstyrsel till ett pris af kr. 3:75.

På Vasateatern går ett nytt franskt lustspel, "Äkta man mot sin vilja", af André de Lorde, hvilket gör lycka tack vare ett fyndigt uppslag och ett jämnt spel. På spinnsidan märkas fruarna Ranft, Norée och Sahlin och bland herrarna är det Winnerstrand, Petschler och Victor Lundberg, som bära stycket. Som anmärkning skulle vi vilja säga att fru Norée något väl mycket chargerar uppkomlingsfrun, att fru Sahlin är illa klädd och hemskt friserad och som bemärkning, att fru Ranft ser särdeles bra ut och bär ett par charmanta toaletter. ARIEL.

skall jag stolt minnas i pinornas pina att jag vältade dock stenen från Arimatias graf, genom mig blef hederns och pliktens Lorne uppstånden. Min saga är Kristi saga — båda började en jul och slutade en påsk.

Ah, jag ser familjen sitta där uppe i stjärnehemmet — fader, moder och son! Blicka ej så sorgset dyster, mater Maria — jag har gått smärtornas väg, jag som din förstfödde.

God rolig morgon med frid och hälsan, Danmark! —

Långsamt lät han sig falla baklänges med ögonen stadigt riktade mot österflamman. Det var som när man trött sjunker i en ejderbädd. Och den fördömde var trött.

IDUNS SKÖNHETS- INSTITUT.

N:r 353. 1) Snälla Fru Skönhetsdoktorn, gif mig ett råd! Jag är lång och slank, men fetmar oerhört i ansiktet, så att det ser ut som en boll, och visar redan tecken till »isterhaka». Hvad skall jag göra mot detta? — 2) Då jag dansar eller annars anstränger mig det minsta, blir jag alldeles pionröd i ansiktet, och denna missklädande rodnad kvarsitter sedan en vist i timal. Finns något medel däremot? — 3) Männe jag kylt näsan, då den blir eldrör såväl vid minsta köld som stark värme? Hvad göra?
Ego.

1) Ni skall massera kinderna och hakan (se sv. på fr. 335³) i n:r 9) med följande sammandra gande crême: Smält och skirad färtalg 140 gr., glycerin 140 gr., benzoetinktur 7 gr., kamfersprit 3 1/2 gr., pulvr. alun 2 gr., gelatin 3 1/2 gr., pomeransvatten 56 gr. De båda första ingredienserna röras tillsammans och alunen tillsättes. Upplös gelatinet i pomeransvatten vid svag hetta och irör de andra ingredienserna medan det ännu är varmt. Tinkturen ihållas allra sist så småningom under ständig omrörning. Hälles upp i burk och får kallna. Kinderna masseras försiktigt med en roterande rörelse mellan tummen och pek- och långfingrarna, hvarvid tummen placeras på insidan af kinden. — 2) Se till

att era kläder ej sitta för hårdt kring midjan, ty detta brukar drifva blodet upp mot ansiktet och hämmar cirkulationen. Drick en kopp hett vatten en à två gånger om dagen. — 3) Se sv. på fr. 341 i n:r 10.

N:r 354. Hvad skall jag göra för att få min panna hvit och jämn samt mitt grånade hår i sin ursprungliga bruna färg?

En tacksam »gråing».

Gurkmjök torde vara bra för er hy jämte massage. Se sv. på fr. 334 i n:r 5. — För att åter göra håret brunt rekommenderas dekokt på valnötsblad. Den anbringas efter de vanliga hårtvättningarna sedan håret väl är torrt, och sedan dekokten torakat, inmasseras något litet svafvelpomada i hårbotten med fingertop-

parna. Detta ger näring åt hårrötterna, men tag ej för mycket så att håret blir för fett.

N:r 355. Finns något medel mot »dubbelhaka»? Är för öfrigt inte särskildt fet men har alltför fylliga kinder och hals. Ann Mari.

Se sv. på fr. 353¹).

N:r 356. Kära Fru Skönhetsdoktorn! 1) Först ett riktigt hjärtligt tack för det utmärkta hårvattnet, som ni gaf anvisning på under fjolåret. Det har utträtt ett riktigt underverk med mitt hår. All den myckna mjällen är borta, håret faller af endast helt litet och jag tycker mig se att småhåret växer med större fart. Flera väninnor ha också pröfvat det med samma goda resultat. Senast igår sade en, att efter

3 gångers användning var mjällen borta. Jag vore mycket tacksam ifall ni ville införa denna tacksägelse jämte receptet. Det kanske kan komma några klenotroga (jag var och klenotrogen) att börja med kuren. Det är följande recept det är fråga om: Ammoniak 15 gr., renad sprit 2,5 dl. svafvelblomma 7 gr., fosforsyrad kalk 7 gr., kinabarktinktur 15 gr., glycerin 60 gr. — Men så måste jag erkänna att jag för min del ändrat receptet. Mitt redan förut feta hår blef alldeles odrägligt fett af hårvattnet. Då minskade jag glycerinen till 30 gr. och ökade spriten, så att volymen på satsen blef densamma i alla fall. Gillar Fru Skönhetsdoktorn denna förändring? Nu är hårvattnet utmärkt. — 2) Det lockvatten (att fukta håret med vid uppläggning på papiljotter), som stod en gång, skadar väl ej att använda på samma gång som hårvattnet? Vill ni vara snäll upprepa det. Kan jag använda det hvarje kväll? — 3) Jag har ganska bra, kanske en smula för röd hy. Hur skall jag sköta den så att den blir lagom röd? På sommaren blir jag aldrig solbränd, får endast en otäck »soleld», så flagar huden af och sedan är den lika litet brun ändå. Hvad skall jag göra så att jag antingen slipper bli brun eller oemottaglig för all inverkan af solen. Men stänga in mig vill jag ej, hellre då lida. — 4) Är ej champoneringspulver lika bra som såpsprit? — 5) Medel mot armsvett? E b b a.

1) Ni gjorde klokt i att ändra receptet så att det passar för ert hår. Sådant är ju individuellt. — 2) Onduleringsvatten: Carra-genmossa 15 gr., Eau de cologne 2 1/2 dcl., millefleurextrakt 25 gr., fläderté 2 1/2 dcl. Mossan lägges i det upphettade flädervattnet och får ligga öfver natten. Sedan silas den ifrån och de öfriga ingredienserna tillsätts. Härmed fuktas håret innan det lägges upp på papiljotter. Kan användas obehindradt af det andra hårvattnet men behöfs nog ej för hvarje kväll. — 3) En enkel lösning som gör huden hvit och sval är följande: Benzoetinktur 14 gr., vaniljtinktur 6 gr., tredubbelt rosenvatten 7 dcl. Blanda tinkturen och tillsätt vattnet mycket litet i taget så att blandningen ej skär sig. För att skydda huden mot solens inverkan (äfvén för damm och temperaturväxlingar) bör ni om morgonen först insmörja ansiktet med något fett, som aftorkas med renad vadd och sedan pudra det med talk- eller rispuder, hvilket lätt aftorkas med sämskskinn så att pudret ej synes. Det som stannar kvar är tillräckligt. — 4) Såpsprit är säkrare, emedan man ej vet hvad champoneringspulvren innehåller. — 5) Tvätta minst två gånger om dagen med ljumt vatten tillsatt med alun och pudra efter torkningen med talkpuder tillsatt med pulvr. violrot. Det innersta plagget bytes ofta.

N:r 357. Hvar god och ge mig ett råd för mjäll i hufvudet. Har försökt många medel, det försvinner men kommer efter en tid tillbaka. Mångårigt.

Sköt håret så som står beskrifvet i sv. på fr. 331¹ i n:r 5 och se vidare föregående fråga och svar 1).

N:r 358. Finns det något medel mot små hårbevuxna vårtor i ansiktet? Vore tacksam om något sådant medel komme till synes i Idun. Ung skånska.

Det är riskabelt att företaga en huskur mot sådana vårtor i ansiktet, såvida de ej nyss uppstått och äro obetydliga. Jag råder er därför att vända er till en hudläkare. Ni som bor i Skåne kan lätt komma till Köpenhamn, där flera skickliga hudspecialister finnas.

N:r 359. 1) Som jag till följd af tryck (medelst mikroskop) erhållit en liten röd fläck under ögat, som vanligtvis om morgnarna är störst, undrar jag om det finns något medel att afhjälpa detta. 2) Skulle gärna vilja veta hur man förfar med sina naglar för att få dem jämnhvita i ytterkanterna. Sker detta medelst skrap-

(Forts. å sid. 214.)

HYLIN'S
Parfym i pulver

"GLOIRE"

(Odeur "La Couronne") utmärker sig för den mest utsökta doft som parfymertekniken hittills kunnat frambringa.

Möjliggör en diskret och genomgående parfymering af kläder och hud samt lämnar inga fläckar å ömtåliga väfnader.

"GLOIRE" parfym i pulver (Odeur "La Couronne") är den eleganta världens parfym par préférence.

Bör ej förväxlas med puder.

Till salu i alla parfymaffärer. Pris Kronor 3: — per ask.

Hylin & Co^s F. A. B., Stockholm

EN RÅDFRÅGNINGSBYRÅ

har nyligen inrättats med tanke på våra i landsorten boende kunder, som därigenom sätts i direkt förbindelse med hela vårt omfattande varulager, och äro vi övertygade om att de varor, som inköpas genom denna byrå, komma att utfalla till våra kunders fulla betänhet. För att dessa inköp skola kunna ombesörjas med smak och omdömesförmåga, har därför särskilt lämplig personal engagerats, vars uppgift kommer att bli att i varje särskilt fall söka utvalja de önskadade varorna i enlighet med den smakriktning, varat kunden givit uttryck i sin skriftliga beställning. En brudutstyrelse, möblemang för ett nytt hem, köksinredning, bröllops- eller födelsedagspresent, i själva verket allt, som man kan vänta få hos ett stort affärshus, kan erhållas efter vars och ens smak endast genom att sända några få rader till

Nordiska Kompaniets
RÅDFRÅGNINGSBYRÅ
Stockholm 7.

Bäst

äro Nordstjernans Putsmedel: Metall- Zink-, Silver-, Spisel-, Kniv- o. Fönsterputs, o. för det billiga priset pr burk får man Mest. Skriv till A.-B. T. F. Nordstjernen, Söderhamn, o. bliv försäljare!

KÖKSALMANACK

Redigerad af

ELISABETH ÖSTMAN-SUNDSTRAND
Inneh. af Elisabeth Östmans Husmoderskurs i Stockholm.

FORSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN 31 MARS—6 APRIL 1918.

SÖNDAG. (Påskdagen.) Frukost: Smör; bröd; söndagsbiff med potatis; kaffe eller te. Middag: Vårsoppa; kalffricandeau med potatis och salader; nougatglace med makroner.

I alla väder
är
Gahns
Maniol
det bästa
för huden.

MÅNDAG. (Annandag Påsk.) Frukost: bröd; kavaier; inkokt färsk sill med kokt majonnäs och potatis; kaffe eller te. Middag: Köttfärs med grönsaker och saltgurka; potatistårta med äppelfyllning och enkel vaniljsås.

TISDAG. Frukost: Bröd; marmelad; kall köttfärs (rester från måndag) med potatisbullar; knallkaffe. Middag: Vegetarisk morotspuré; kokt torsk med senapssås och potatis.

ONSDAG. Frukost: Bröd; marmelad; kokt omelett (på tormjolk) med fiskstufning (rester från tisdag)

med potatis; kaffe eller te. Middag: Jämtska kotletter (buljongsköttet från söndag) med stufvade makaroner; blåbärsoppa med rågskorpor.

TORS DAG. Frukost: Bröd; kavaier; pytt i panna (rester från buljongsköttet) med rödbetor; te. Middag: Hotch-potchoppa; potatispannkaka.

FREDAG. Frukost: Bröd; marmelad; välling; stufvade svartrotter; te. Middag: (Vegetarisk). Korngrynsbullar med grönsaker; blandad frukt med maräng.

LÖRDAG. Frukost: Bröd; marmelad; uppstekta korngrynsbullar (rester från fredag) kaffe eller te. Middag: Blodpudding med lingon; soppa på torkad rabarber.

RECEPT:

Söndagsbiff (f. 6 pers.) 1/2 kg. biffkött, salt, peppar, 30 gr. smör, 1 1/2 dcl. grädde, 1 lit. kokt potatis, 30 gr. smör eller flottyr till potatisen.

Beredning: Köttet torkas med en duk urvriden i hett vatten, skäres i 6 skifvor, hvilka bultas väl och kryddas. En stekpanna upphettas, tills den är rykande het, smöret brynes däri, biffarna iläggas och stekas hastigt på båda sidor. De uppläggas på varmt fat, grädden hälls i pannan och såsen får ett godt uppkok samt hälls öfver biffarna. Ofvanpå dem lägges den finskurna, stekta potatisen. Serveras mycket varm.

Chokladglace (f. 12 pers.) 9 dcl. konserverad grädde eller mjölk, 1 stor vaniljstång, 7 äggulor, 150 gr. socker, 50—75 gr. sockrad blockchoklad, 1 dcl. vatten.

Beredning: Grädden kokas upp med vaniljstången och får stå öfvertäckt 20 min. för att draga. Äggulorna och sockret röras omkr. 20 min. Chokladen rifves, utröres med vattnet och blandas med grädden, som slås på äggen under kraftig vispning. Krämen får sjuda öfver elden under fortsatt vispning, tills den är tjock och pösig. Kastrullen afläytes och vispningen fortsättes tills krämen är kall. Glacen fryses på vanligt sätt i is och groft salt. — Då glacen skall serveras, tages formen upp ur isen, afsköljes noga, för att aflägsna allt salt, doppas ett ögonblick i ljumt vatten, så att glacen lossnar lätt från formen. Formen torkas, och glacen uppstjälpes på skål eller fat, med servett eller tårtpapper och serveras med mandelsprits eller makroner.

Jämtska kotletter (f. 6 pers.) 4 hg. kokt eller stekt benfritt kött, 1 hg. fett fläsk, 2 portug. lökar, 1/2 msk. smör (10 gr.) till löken, 150 gr. kokt rifven potatis, 1—2 msk. tsk. salt, 1/4 tsk. hvitpeppar, 1 ägg, 2—3 msk. grädde eller mjölk.

Till panering och stekning: 1 ägg, 1 msk. mjölk, 2 dcl. stötta skorpor, 1 1/2 msk. smör eller flottyr (30 gr.).

Beredning: Köttet hackas fint tillsammans med fläsket. Löken skalas, hackas fint, fräses i smöret och inarbetas i färsen med hackknif, tillika med potatisen, kryddorna, det vispade ägget och mjölken. Af färsen formas aflånga 1 cm. tjocka kotletter, hvilka doppas i det uppvispade ägget och mjölken och vändas i stötta skorpor. De stekas i smöret öfver sakta eld, tills de äro vackert gulbruna, garneras med persilja och serveras med stufvade grönsaker eller makaroner.

Hotch-potchoppa (f. 6 pers.) 1/2 kg. färbringa, eller hals, 2 lit. benbuljong, 2 msk. flottyr (40 gr.), 1 purjolök, 1 msk. mjöl (10 gr.), 2 morötter, 1 palsternacka, 1/2 selleri, 12 jordärtskockor, salt, hvitpeppar.

Beredning: Färbringan torkas med en duk, urvriden i hett vatten, knäcks väl och sättes på att koka i buljongen. Då köttet är halfkokt, tages det upp och skäres i små, jämna bitar. Buljongen silas, skum-

FERROL

är det kraftigast aptitgivande och mest stärkande af alla moderna organiska järnpreparat. Synnerligen lättsmält fördrages det af den ömtåligaste mage. Vid blodbrist och svaghet af största verkan. Dess angenäma smak gör att det med lätthet tages af såväl barn som vuxna.

Tillverkas å

APOTEKET VASEN DROGHANDELS LABORATORIUM STOCKHOLM

Originalflaskor om 500 gram, Pris Kronor 3.50

BILLIGT! - Finnes å alla apotek - BILLIGT!

Elegant

kemiskt tvättad o. präsad blir Eder kostym, klänning, kapp eller överrock, om densamma insändes till

Örgryte Kemiska Tvätt- & Färgeri-A.-B. Göteborg.

Malmö Kindergarten

med småskola grundad 1901 är att öfvertaga till hösten. Anbud lämnas till Fanny af Ekenstam, Malmö.

Såpa.

Min Kali-Natronsåpa lämnar ett enastående godt resultat utan att angripa kläderna. Dubbelt så dryg som annan såpa. Expedieras i förpackningar om 10 kg. å 3:50 pr kg. Förse eder i tid! E. Kellin, tel. 515. Kemisk tvättanstalt, Eslöv.

Nederlag: I. Didron, Stockholm, Parkgatan 16.

OUMBÄRLIG

I ALLA HEM!

IDUNS KOKBOK

7:DE UPPLAGAN
PRIS KR. 6:—

SINGER
HEMETS SYMASKIN

Det bör ej vara damerna obekant

att man med Gooda-Jästmjöl när det bästa resultatet vid småbak.

Säljes i burkar å 15, 25 och 50 öre.

Handelsaktiebolaget Sten Sjögrön & Co.

ENSAMAGENTUR:
LUNDHOLMS PIANOMAGASIN
STOCKHOLM • JAKOBSBERGSGATAN 39.

NYA
WERMLANDS-TIDNINGEN
Grund. 1850 Karlstad Tryckeriet 1836
Värmlands äldsta och enda dagliga tidning. Telefon: Namnanrop.

Råttor & Möss

utrotas säkrast med

“PEHRS” RÅTTBACILLER,

oskadligt för husdjur.

Flaska å 200 gram kr. 3.25
” å 1 liter . . . 13.—

P. T:son Liljedahl, Motala.

I en punkt

äro alla
husmodrar
ense:

SKULTUNA KOKKÄRL
äro bäst!

A.B. PHARMACIA, STOCKHOLM
Kontrollant PROFESSOR A. VESTERBERG.

SYDSVENSKA KREDIT AKTIEBOLAGET,

Drottninggatan 4,

utfärdar resekreditiv, betalbara på de flesta europeiska och utomeuropeiska bankplatser, ombesörjer telegrafremissor till in- och utlandet.

Fondafdelning. Notariatafdelning. Kassafack

Karlskoga praktiska läroverk
 tidsenlig ungdomsskola, börjar ny lärokurs 15 maj. Över 6,000 elever hittills Kombinerad folkhögskola och lanthushållsskola med stipendier. Handelsskola. Praktiska läroverk för män och kvinnor börjar 15 nov. Prospekt mot dubbelt porto. Adr.: Karlskoga. **JOH. LINDHÖLM.**

: VÄRMLANDS KVINNliga FOLKHÖGSKOLA :

LÄGE: Vid Molkoms järnvägsstation i en synnerligen vacker trakt.

Skolan inbjuder verkligt bildningsintresserad ungdom till sommarens kurs 10 maj— 15 aug., där undervisning meddelas förlagsvis i allmänbildande ämnen (historia, litteraturhistoria, samhällslära, geografi, naturkunnet, hälsolära m. m.) samt genom lektioner och övningar i praktiska skolämnen (svenska, räkning, välskrifning m. m.). Därjämte kvinnlig slöjd (olika slag av vävning, sömnad broderi, knyppling m. m.), sång och gymnastik. Samtidigt pågår

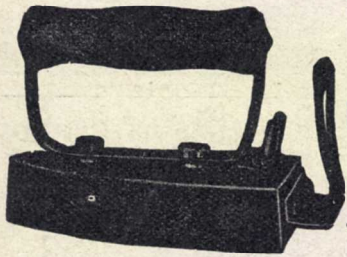
HUSMODERSKOLAN

med undervisning i matlagning, bakning, konservering och övriga hushålls sysslor, även kvinnlig slöjd m. m. Teoretiska inträdesfordringar för denna kurs: genomgången folkhögskola, realskolexamen eller annan motsvarande utbildning.

Prospekt erhålles av rektor, fil. d:r Hj. Heden, adr. Molkom.

BENNO BECKEMANS
 FOTOGRAFISKA MAGASIN
 15 DROTNINGGATAN 15
 STOCKHOLM.
 FRAMKALLAR-KOPIERAR-FÖRSTORAR

VOLTA ELEKTRISKA VÄRMEAPPARATER

göra husmodersysslan
 :- lätt och angenäm :-

ELEKTRISKA AKTIEBOLAGET
VOLTA

ULVSUNDA PR STOCKHOLM

Besök vår utställning Birger Jarls gatan 21.

mas noga och hålles tillbaka i kitteln. Köttet brynes i 1 msk. flöttyr jämte purjolöken, skuren i fina strimlor, mjölet strös öfver och köttet röres om väl. Det lägges i buljongen, som får sakta koka omkr. 1 tim. Rötterna ansas, skäras i fina strimlor, brynas i resten af flöttyren och läggas jämte ärterna i soppan 1/2 tim. innan den är färdig. Jordärtskockorna renas på vanligt sätt, påsätts i 1/2 lit. kokande vatten, tillsatt med 1/2 tsk. salt, och få koka mjuka. De läggas i soppskålen och spadet kokas ihop, tills det blir omkr. 3 dcl., då det hålles öfver grönsakerna. Soppan skummas, afsmakas med kryddorna, hålles upp i soppskålen och serveras mycket varm.

Korngrynsbullar (f. 6 pers.). 2 dcl. krossgryn (omkr. 160 gr.), 3 dcl. vatten, 1/2 lit. mjölk, 1 dcl. risgryn (omkr. 1 hg.), 1/4 lit. vatten, 1 tsk. salt (5 gr.), 15 gr. smör, 2 stora portug. lökar, 30 gr. smör, 1 1/2—2 dcl. stötta skorpor, 1—2 ägg, mormite, japansk soja, hvitpeppar, salt, socker.

Till stekning: 1 1/2 dcl. stötta skorpor, 40—50 gr. smör, 2 dcl. växtbuljong.

Beredning: Krossgrynen sköljas och 3 dcl. vatten påhålles, hvarefter de få stå öfver natten. De påsätts därefter i den kokande mjölken, (tormmjölk och vatten) och få koka med lock till en tjock gröt, som upphålles och får kallna. Risgrynen sköljas och påsätts i 1/4 lit. kokande vatten jämte salt och 15 gr. smör och få koka till en fast gröt som blandas med korngrynsgröten. Löken skalas, hackas fint och brynes väl i smöret, hvarefter de stötta skorporna tillsätts och allsammans brynes väl. När lökmassan afsvalnat blandas den i gröten tillika med ägget, mormit, soja och kryddor. Af massan stekes ett litet

prof för att utröna om den är lagom fast och tillräckligt kryddad. Är färsen för lös tillsättes litet mera stötta skorpor i motsatt fall litet mjölk. Massan fromas med två träskedar till små bullar, hvilka rullas i stötta skorpor och stekas vackert bruna i smöret. Serveras med potatis och rödbetor eller grönsaker samt säs.

IDUNS SKÖNHETSINSTITUT.

(Forts. fr. sid. 212.)

ning under nageln? 3) Som mitt hår är ojämnt i färgen tänkte jag försöka tvätta det i hennapulver. Har hört att håret dessutom af detta får en vacker kopparbrun färg. Skulle vara tacksam få veta hur man tillvägar vid blandningen och tvättningen för öfrigt. Ny prenumerant.

1) Försök det enkla medlet att tvätta fläcken med het men ej kokt mjölk, som får torka in. Upprepas flera gånger om dagen. Det är ju också möjligt att fläcken kan gå bort af sig själf. — 2) Använd aldrig hvassa instrument att skrapa naglarna med. Manicurera naglarna så som beskrives i sv. på fr. 342 i n:r 10, så bli de så småningom vackra. De kunna tillika gnidas med en citronskiva vid tvättningen, hvilket gör nedre kanterna hvita. — 3) En deg göres af hennapulver och het vatten. Denna deg anbringas öfver hela håret med en målarpensel, från roten till topparna. Det lämnas att torka en halftimme eller längre — beroende af hårets naturliga färg — och då degen sedan tvättas af, har håret en mörkt röd färg.

N:r 360. Frågar härmed om Fru Skönhetsdoktorn vet något bra medel mot vårtor på händerna?

Ny prenumerant. Medel mot vårtor: Låt strimlor af friska citronskal ligga och draga några dagar i hvit vinättika,

lägg sedan skalen öfver vårtorna och täck dem med ett förband. Snart vissna vårtorna bort och försvinna. N:r 361. Snälla Fru Skönhetsdoktorn, gif mig ett råd hur jag skall göra för att bli mindre högbrostad. Är för öfrigt mager. Nea.

Ni bör undvika all slags snörning och kring midjan åtsittande kläder, men som ni säger att ni annars är mager, måste själva bröstkorgen ha en hög form, och det kan man inte ändra. Skulle däremot fett ha lagrat sig öfver bröstet, bör ni försöka att massera bort det, men massagen måste ske med försiktighet öfver själva bröstet. Se sv. på fr. 353¹), beskrifning på sammandragande crème.

N:r 362. Hvar finnes gurkmjök att köpa? Har hört efter i flera parfymaffärer, men förgäves. M.

Gurkmjök kan ni tillreda själf enligt receptet i sv. på fr. 334¹ i n:r 5. Eller efter receptet låta tillreda på apoteket.

N:r 363. 1) I svar på frågan n:r 326 meddelade fru Skönhetsdoktorn ett recept mot förtidiga rynkor under ögonen, i hvilket recept äfven ingår mandelmjök, som ej står att få på apoteket. Vore därför synnerligen tacksam för beskrifning på hur denna tillredes. — 2) Äfven önskade jag få veta något recept för erhållande af verkligt hvita tänder. Borstar tänderna dagligen med oxygenpulver, men de förbli dock gulhvita, trots de äro hela och friska.

Nyblifven 22-årig prenumerant.

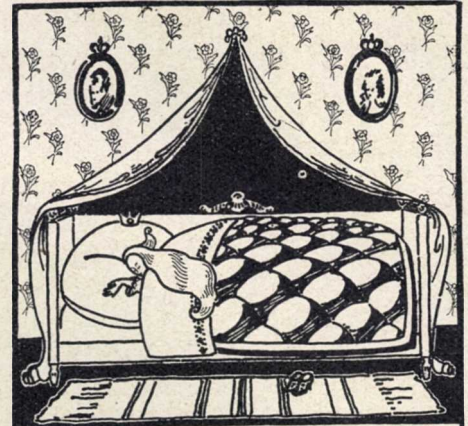
1) Mandelmjök för toalettbuch tillredes enligt följande recept: Mandlar skalas och skalas, stötas i mortel och tillsätts med destileradt vatten eller rosenvatten, 2 1/2 dcl. till 30 mandlar. Lägg i en sockerbit för att hindra oljan att skiljas från vattnet och vispa grundligt. Silas genom yllelapp. — 2) Se sv. på fr. 343² i n:r 10.

N:r 364. Hur bli af med ögonpåsar?

Nyblifven prenumerant endast 22 år. Då ni är så ung måste ögonpåsarna bero på sjuklighet. Sök att afhjälpa orsaken. Ni kan ju annars försöka med en lätt vibrerande massage, utförd med fingertopparna inifrån och utåt, men den måste utföras dagligen ett par gånger, t. ex. morgon och kväll.

N:r 365. Snälla Fru Skönhetsdoktorn, gif mig ett råd hur jag skall förfara för att slippa få tillbaka mina fräcknar när det blir sol och vär.

Har begagnat den sats som ni förordat nämligen: glycerin, rosenvatten och mjölksyra. Men detta tälde jag ej, skinnet gick af och det sved ohyggligt, sedan jag smort mig med det. Det blef t. o. m. sår i ansiktet

MAN SOVER KUNGLIÖT UNDER
Duntäcken
 Svensson & Bourghardt
 Enda specialfabrik i Norden.
 Rt. 20. Vinslöf. Rt. 121.

efteråt. Är ris eller talkpuder absolut oskadligt för huden? Jag har nämligen hört att man ej bör pudra sig emedan hyn blir grå och ful däraf.

Recept mot fräcknar återfinnes i sv. på fr. 346 i n:r 10. Det puder ni nämner är ofarligt och verkar äfven som skydd mot solen, men naturligtvis bör ansiktet hvarje kväll noggrant tvättas i varmt vatten och tvål så att porerna dagligen bli väl rengjorda.

N:r 366. Kan Skönhetsdoktorn anvisa något oskadligt medel för borttagandet af fett i håret. Jag tvättar det regelbundet hvar tredje vecka, men efter ett par dagar är det åter lika fett och omöjligt att frisera. Jag har af naturen ljus hår, men af fettet får det en onaturlig och ful färg. Tacksam för råd är

Nu prenumerant.

Använd såpsprut i st. f. tvåll till hårtvättningen samt borax eller 1 dessertsked soda i vattnet. Se för öfrigt behandlingen i sv. på fr. 331¹ i n:r 5. Tinktur för oljigt hår. Rec.: Dubbelt kolsyradt natron 7 gr., borax 7 gr., Eau de cologne 56 gr., ren sprit 28 gr., konjonelltinktur 7 gr., destilleradt vatten 448 gr. Drypes öfver håret från en flaska med droppkork och ingnides. Bäst låta utföra receptet å apotek.

N:r 367. Vore synnerligen tacksam för anvisning på ett tillförlitligt och alldeles ofarligt sätt att återställa för tidigt grånadt hår till sin rätta färg.

Tacksam prenumerant.

Om hårets ursprungliga färg varit mörkt är det lämpligt använda de-

kokt på valnötsblad, som antingen kan köpas på apotek eller tillredas i hemmet. Se sv. på fr. 352 i n:r 10.

N:r 368. Hvad skall jag göra med min näsa för att få den hvit, ty jag har alltid en besvärande näsrodnad. Beror det på att jag har pormaskar? Kan jag använda någon crème för att få huden hvit? Lisa.

Se behandlingen af pormaskar i sv. på fr. 310 i n:r 2. — Möjligen kan ni också ha fått frost i näsan, och då bör ni badda den med hett vatten om aftonen och gnida in den med hydrozonsalva. — Gurkmjök gör huden hvit, se receptet i sv. på fr. 334¹) i n:r 5.

N:r 369. Snälla Fru Skönhetsdoktorn, jag vore så tacksam för ett godt råd för min hy. — Jag är vanligen blek, men får ofta, isynnerhet om e. m. och kvällen, stora röda fläckar i ansiktet, hakan och nedåt halsen och därvid en pinsam hetta på de ställen, där fläckarna behaga sätta sig. Detta inträffar ofta, då jag blir ifrig eller upprörd, men äfven utan särskild orsak. Kan det bero på dålig cirkulation, och hvad är i så fall att göra?

30-åriga fru Annie. Er åkomma beror tydligen på dålig blodcirkulation. Se sv. på fr. 328 i n:r 5.

N:r 370. Snälla Fru Skönhetsdoktorn, säg mig hur jag skall få fylliga bröst. Är rätt korpulent men mycket mager på bröstet. Maja.

Se sv. på fr. 338 i n:r 9. Fru Skönhetsdoktorn.

BARNÄNGENS
POUDRE D'OR COMPACTE

i olika nyanser.
 För nordiskt klimat
 rekommenderas
 gult, diskret och
 brunt, som gifva
 hyn en naturlig färg

LEDIGA PLATSER

Sänd aldrig originalbetyg utan endast bestyrkta avskriftar när Ni svarar på annons om ledig plats.

EN BILDAD men enkel flicka, som vill vara till verklig hjälp i hemmet med barnens skötsel och läxläsning, villig deltaga i städning, lagning och öfriga i hemmet förekommande göromål erhåller plats 1 april. Svar med betyg, foto, och lönepretentioner till »E. B., Skeninge p. r.

EN ORDENTLIG och rask jungfru kunnig i matlagning och husliga göromål erhåller plats den 24 april e. l. 1 maj. Svar med betyg, foto, och löneanspråk till »E. B., Skeninge p. r.

UNG, välutbildad statstjänsteman söker en treflig hushållerska. Sökande bör vara i 30- till 35-årsåldern, proper samt fullt kompetent att ensam sköta de dagliga sysslorna i ett ungarhushåll. Platsen är synnerligen lämplig för en förstklassig kokerska. Lön efter öfverenskommelse. Svar med fotografi och betygsskrifter emotes under signatur: »Förstklassig», Iduns exp.

MOT FRITT VIVRE och fria resor finnes på grund af husmors klenhet lätt plats ledig 1 april till 1 juli, eventuellt längre, för enkel väluppfostrad landbrukare dotter, ålder 18—25 år, som är villig utföra alla i ett hem förekommande sysslor. Svar med fotografi och referenser till »Ej familjemedlem», und. adr. S. Gumælii Annonbyrå, Stockholm f. v. b.

BILDAD FLICKA, villig att ensam sköta hemmet för två kvinnliga tjänstemän i Stockholm erhåller en eller 1 maj god plats. Svar till »Pålitlig och värerekommenderade», Iduns exp., Stockholm.

MOT FRITT VIVRE erbjudes plats från 1 maj till 15 års frisk, verkligt barnkär bättre flicka från godt hem att tillse 1/2 års gosse — enda barnet — jungfru finnes. Svar jämte foto. till »Villa Granebo», Wrigstad.

ENKEL FLICKA från godt hem, gärna norrländska, som är kunnig i alla inom ett hem förekommande göromål kan genast erhålla plats. Svar med fotografi emotes till »Hem», Partille p. r.

Plats

finnes under sommaren för en hurtig flicka, som är fullt kunnig i alla husliga göromål, om anmälan och lönep. m. m. angifves under adress: Postfack 16, Bollebygd.

Till större Herrgård

får van Hushållsfröken o. Barnfröken, båda m. goda betyg utmärkt plats. Palmquist C:o, 17 Malmskillnadsg., Stockholm.

Platsen som

föreståndarinna

för sinnessjukafdelningen vid länssasarettet i Uddevalla — 24 patienter — är till ansökan ledig. Kompetens: i hospitalsvård utbildad sjuksköterska.

Löneförmåner: kontant lön 750 kr. med 10 % förhöjning år 1918, allt fritt, 1 månads semester med 45 kr. semesterbidrag. Platsen tillträdas snarast möjligt.

Ansökningshandlingar jämte betygsskrifter och fotografi insändes till Lasarettsläkaren före den 15 nästkommande april.

Uddevalla den 22 mars 1918. Direktionen.

Hemlös flicka

eller änka 25—35 år kunnig i god matlagning, bakning, konservering o. a., får godt hem med god lön som kokerska uti liten fin familj. Svar märkt »Årsplats», Iduns exp.

Barnsköterska.

En pålitlig barnsköterska erhåller plats den 1 april att passa en 6 mån. gammal gosse. Svar med betyg och foto. till Fru Olga Banck, Helsingborg.

Barnfröken

pålitlig, enkel och barnkär, något kunnig i sömnad får nu genast plats att jämte modern hafva tillsyn öfver 3 barn i ålder 6, 3 1/2 och 1 1/2 år. Jungfru finnes. Svar med foto., rekommendationer och lönepretentioner sändas till »Dalsland», under adr. S. Gumælii Annonbyrå Stockholm f. v. b.

Undersköterske-platsen

Å Länslasarettet i Huddiksvall operationsafdelning är till ansökan ledig. Ettårig elevkurs å lasarett erfordras som kompetensvillkor.

Löneförmåner: 30 kr. pr månad, eget rum, allt fritt. Ansökan åtföljd af läkare, präst- och skolbetyg äfvensom fotografi torde senast den 15 april insändas till Lasarettsläkaren.

Barnsköterska.

Enkel, van barnsköterska, exam. ell. oexaminerad, helst sykkunnig, sökes att sköta 4 barn, yngsta 1 år och äldsta 5 år. Barnhusa biträder. Svar till Fru Anna Gillberg, Lodbj., Aby.

Platsen som

Köksföreståndarinna

vid Länslasarettet i Karlstad är till ansökan ledig, att snarast möjligt tillträdas. Löneförmåner: 700 kr. tvenne ålderstillägg å 100 kr. efter 5 och 10 år, kristidstillägg 50 kr., semesterbidrag 60 kr., samt allt fritt. Förfrågningar och ansökningshandlingar ställes till

Lasarettssysslomannen.

En öfversköterskeplats

vid Vadstena hospital och asyl kungöres härmed till ansökan ledig. Löneförmåner: 600 kr. kontant, tjänstekläder och allt fritt jämte ålderstillägg efter särskilda bestämmelser. Ansökningshandlingar insändes till öfverläkaren före den 15 nästkommande april.

Ung, frisk flicka,

kunnig i enklare sömnad, intresserad af barn samt af andra husliga göromål får plats 1 maj på landtegendom i Skåne. Svar med lönepretentioner, referenser samt fotografi till »Familjemedlem», S. Gumælii Annonbyrå Malmö f. v. b.

Sinnessjukvård.

Några friska och ordentliga flickor, ej under 20 år få anställning som elever vid Upsala hospital. Lön 25 kr. per månad, jämte 25 % krigstidstillägg och allt fritt. Efter ett års fullgod tjänstgöring erhålles 33,60 per månad jämte fria tjänstekläder. Ansökan, som åtföljes af frejd-, skol-, tjänste- och läkarebetyg insändes till Öfverläkaren, Hospitalet, Upsala.

Ung, bildad flicka,

gladlynt och ordningsälskande, väl kunnig i alla hemmets göromål, erhåller plats den 1 april eller senare i öfre Norrland. Den sökande bör vara villig att framdeles hjälpa husmodern med vården af en baby. Jungfru finnes. Svar till »Pålitlig och pliktrogen», under adress S. Gumælii Annonbyrå, Stockholm f. v. b.

Skolköks-lärlarinna

erhåller plats som vikarie i husmoderskolan vid folkhögskolan i Grebbestad.

Lön: 300 kr. jämte mat och husrum. Tjänstgöringstid: 1 maj—1 augusti 1918.

Ansökning insändes snarast möjligt till Fil. Doktor S. Rosén, Grebbestad.

För en barnkär och stadgad

Sjuksköterska

finnes plats vid Barnsanatoriet Tjärnan i Dalarna den 20 april. Alder ej öfver 20 år. Lön och andra förmåner enl. Stockholms stads öfriga sjukhus. En månads semester. Meritförteckning och friskbetyg torde insändas under adr. Föreståndarinnan Barnsanatoriet, Kullsveden.

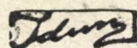
PLATSSÖKANDE

EX. SJUKSKÖTERSKA önskar plats att medfölja herre eller dam till sanatorium eller kurort. Svar till »Sahlgrenare 23», Iduns exp.

UNG SMÅSKOLLÄRARINNA önskar för sommarferierna plats i landthem under god husmoders ledning. Är villig delt. i allt förek. arbete. Fritt vivre önskvärdt. Tacksam för svar märkt »1 juli—15 aug. Falun p. r.

ENKEL SKÖTERSKA önskar plats i privat sjukvård eller hos läkare, är kunnig i massage, hushålln. m. m. Är villig äfven till barnsköterska. Tacksam för svar inom 8 dagar till Syster Olsson, Sörby, adr. Hjalteby.

UNG FLICKA önskar under halft år komma till prästgård, större egendom eller dylikt hem i södra Sverige för att lära matlagning och ett hems skötsel. Fritt vivre önskvärdt. Svar till »T. B., Iduns exp.

Glöm ej

Ärade kvartalsprenumeranter å Idun!

att förnya Eder prenumeration!

Några konfirmander

mottagas äfven i år. Kamrater finnas. Pris i ett för allt 150 kr. Kommissar Claes Hörle, Mofalla.

För ungdom!

Sommarrvisteise med undervisning i skolämnen, uppriskande trädgårdsskötsel i godt hem. Närmare i svar till »Moderlig vård», Kalmar p. r.

Konfirmander

mottagas i Västerlösa prästgård (1 tim. järnv. från Linköping) för tiden 14 juni—21 juli inst. sommar. Närmare gm kyrkoh. R. Janzon, Västerlösa. Rikst.

DIVERSE.

För den nyfödde.

Komplett, elegant utstyrel, särdeles präktiga plagg i stor modell. Hemsömnad af uteslut. bästa material. Föröd. af läkare. Pris pr kartong 18 kr. **Mönsterkartongen!** välsydd, 10 kr. Sänglinne stort och fint 15 kr. pr omg. Mössor särđ. vackra 2,50 pr st. Bärmanlar 3,50. Allt förstklassigt. Fru Caspersson, 3 Järntorgsgatan, ÖREBRO.

Babykorgen kr. 25:—

(Mont. skär eller blå.)

Babylådan Kr. 15:—

Såväl låda som korg innehålla fullständig utstyrel för späda barn. Allt välsyddt och af bästa kvalitet. Sändas mot efterkraf.

Hälsingborgs Linnestyrrelaffär

Malmö. Rikstel. 48 12. Malmö.

Adoptiv!

UNG öfvergifven mor, fattig men frisk och god uppfostran, frågar om någon god familj vill taga sig an hennes lilla gosse 10 månader gammal och bereda honom ett hem. Afvaktar svar med största tacksamhet under signatur »Lille Gösta», Iduns exp.

Ärade damer.

Bildad, välutbildad jordbrukare omkring 40 år söker på detta sätt i äktenskapligt syfte, blifva bekant med hjärtgod och rar flicka i passande ålder med förmögenhet eller ägare till landtegendom samt med förstälse och intresse för en landbrukares göromål. Absolut diskrt. utlofvad och fördras, hvarför förtroendefullt svar jämte foto och upplysningar tacksamt emotes till »Ett lyckligt hem», under adress S. Gumælii Annonbyrå Stockholm f. v. b.

Alla böra köpa!

150 st. recept till tvålar, såpa, härtvatten, munvatten, skokräm och många nyttiga tekniska artiklar erhålles om 1 kr. i sedel insändes till American Bazar, Sandviken.

Unga Flickor

som efter avslutade skolestudier stå tveksamma inför valet af lefnadskall, studera Kvinnligt Yrkesregister! Ni skola där finna en god vägledning. Kv. Yrkesreg. erhålles i bokfiadorna samt å Kv. Yrkesregisters exp. Vasagatan 50. Pris 2 kr. Porto till landsorten 20 öre. Klipp annonsen!

VÄRDINNEPLATS sökes i godt musikaliskt hem i Stockholm eller dess närhet af bildad, behaglig, representativ hushållsven dam, som i flera år innehaft dylik plats, men nu önskar ombyte. Van att med omtanke sköta hushåll och hem. Utm. bet. »Musik o. blomvän», Iduns exp. f. v. b.

PÅLITLIG OCH ORDENTLIG flicka med goda ref. önskar plats till våren i liten god familj helst i Jönköping. Svar till »20 År», Mulseryd p. r.

UNG LANDTRUKARE DOTTER önskar från den 1 maj få komma i vänlig och god familj, helst prästgård eller större herregård i södra Sverige, för att under duglig husmoders ledning lära och deltaga i husliga göromål. Svar med uppg. om pris pr månad till »Familjemedlem», Iduns exp. f. v. b.

SYKUNNIG 24-årig flicka önskar den 1 juli plats som husmors hjälp i familj där jungfru finnes. Helst Norrland eller Dalarna. Lön önskas. Tacksam för svar till »Ordningssinne», Mjölby p. r.

SJUKSKÖTERSKA önskar under en af sommarmånaderna medfölja sjuklig herre eller dam till badort, mot fritt vivre och helst fria resor. Svar till »Öfversköterska 30 år», Iduns exp.

UNDER sommarmån. önskas plats i godt hem af bildad troende dam. Gärna där barn finnes och husmor saknas. Svar märkt »Husligt intresserad», Iduns exp. f. v. b.

19-ÅRIG anspråkslös flicka från godt föräldrahem, hvilken genomgått 8-klassigt läroverk samt en 7 månaders kurs i hushållsskola, önskar plats på landet, helst i mellersta Sverige, att mot fritt vivre gå frun tillhanda. Svar till »Familjemedlem», Iduns exp.

UNG, kvinnlig exam. sjukgymnast med flerårig praktik, goda referenser något van i sjukvård samt hushållsintressen, önskar plats i god familj. Svar till »Små pretentioner», Iduns exp. f. v. b.

HUSHÅLLERSKA, bildad, äldre, fullt kunnig i all slags matlagning (äfven vegetar.), bakning, konservering etc. söker plats vid något hem, i god familj eller hos ensam person. Van att med ordning och sparsamhet förestå och sköta hushåll äfven landhushåll. Vana vid sjukvård. Fina rek. från platser (såsom sjukhem 10 år, pensionat, fam. m. m.). Svar till »Enkel o. pålitlig», Iduns exp. f. v. b.

MUSIKALISK, bildad flicka önskar under sommaren plats i familj som sällskap och att lära en värddinns älliganden. Är mycket barnkär och har fört deltagit i husliga göromål. Familjemedlem och fritt vivre. Sv. till »Förlovad», Fjirdsjömåla p. r.

UNG BILDAD FLICKA önskar plats hos äldre dam som sällskap och hjälp. Har genomgått Handarbetsseminarium. Goda rekommendationer finnes. Svar till »E. N.» Iduns exp.

MOT FRITT VIVRE. Bildad flicka 21 år, från godt hem, van att deltaga i hvarjehanda göromål inom hemmet, önskar under sommaren få komma i präst- eller annan religiös familj för att vara till nytta och hjälp. Gärna äfven med trädgårdsarbete. Svar till »Sommarglädje», Iduns exp. f. v. b.

SOM BETALANDE hushållslev önskar bättre flicka, fullt kunnig i enk. matl. från 15 april till 15 juni, komma till större herrgård eller fint hem, för att lära finare matlagning. Svar till »Familjemedlem», Ystads Annonbyrå, Ystad.

PRIVATVÅRD önskas af ung flicka som genomgått 7 mån. kurs å lasarett. Svar till »1918 Våren», Iduns exp. f. v. b.

19-ÅRIG, treflig flicka, kunnig i syning och handarbeten och öfriga i ett hem förekommande göromål önskar plats, helst som familjemedlem. Gärna till större gård å landet. Svar till »A. L.», Iduns exp. f. v. b.

HÄNDESKRETERARE och sällskap. Ung elementarbildad flicka önskar plats som handsekr. och sällskap å bildad dam. Helst i Stockholm. Svar till »Ung flicka», Iduns exp.

UNG FLICKA som genomgått 1-årig husmoderskola önskar plats i god familj att gå husmoder tillhanda. Lön önskas ej. Svar till »Familjemedlem, glad och arbetsam», Nordiska Annonbyrå, Göteborg f. v. b.

SOM BETALANDE hushållslev önskar bättre flicka, från den 15 april till den 15 juni, komma till fint hem eller större herrgård, för att lära finare matlagning. Svar till »Familjemedlem», Tomelilla p. r.

Kvinnlig arbetskraft

inom såväl hennens som andra kvinnliga arbetsområden kan Ni med bästa resultat

erhålla genom att sätta in en annons i IDUN, specialorganet för kvinnliga platsannonser af alla slag.

En annonsplats — 10 mm. stor — kostar endast 2 kr. 50 öre. För större annonser beräknas ett pris af 35 öre pr mm. därutöver.

Professor PATRIK HAGLUNDS
Gymnastisk-Ortopedisk-Kirurgiska Privatkliniken.
R. T. 7025. Stureg 62, Stockholm. S. T. 8301.
För behandling af stödie och rörelseorganens skador, sjukdomar, defo rmiteter och funktionsrubningar.

Doktor J. Arvedsons kurs
i Sjukgymnastik, Massage och Pedagogisk Gymnastik medför enligt kungl. maj:ts medgivande samma komp. o. rättigheter som en kurs vid Gymn. Central-Institutet.
Kursen 2-årig börjar den 15 sept. Prospekt på begäran gen. Dr J. Arvedson, adr. Odeng. 1, Stockholm.

Gymnastikdirektörsexamen afläggas efter 2-årig kurs af kvinnliga elever vid

Sydsvenska Gymnastik-Institutet.
Ny kurs börjar i sept.
Prosp. Major J. G. Thulin, L'ND.

Göteborgs Gymnastiska Institut
Fullständigaste ettåriga kurs i Sjukgymnastik och Massage
Nästa kurs börjar 15 Sept.
Begär utförligt prospekt!

Doktor A. Kjellbergs
Kurs i massage och sjukgymnastik.
Begär prospekt!
Stockholm. Holländaregatan 3.

ROYAL WINDSOR
Det berömda hårstärkande vattnet.
Gifver grått hår dess ursprungliga färg. Borstager mjäll. Hindrar håret att falla af. Märket grund. 1879. Beg. end. II. med orden: *Royal Windsor Perfectionne*. En alliamt slig. försäljn samt 30 års succés gar. Royal Windsors verkan. Pris kr. 6.50 + porto.
Nederlag: Franska Parfymmagasinet, Holfev., 21 Drottninggatan 21, Sthlm.

Underlifslidande
och dylikt undgås bäst genom lifmodersprutan Nolibor. Pris 20 kr., med båda rören 25 kr. Noliborpulver 5 kr. pr ask. Lifmoderspegel 3 och 5 kr. Vid köp recept på andra lämpliga lösningar samt anatom. bild. Prislista mot 10 öre från
Carl G. Schröder.
Möllvångsg. 53 B, Malmö 7

Majorskan Edmanns Idéale-crème
dagligen använd gör ansiktshuden mjuk och sammetslen och är säkert medel mot nariga, röda och spruckna händer. Pris 2,50
I Parfym- och Kemikalieaffärer.

VÅRDA HÅRET om det är sjukt eller friskt, och använd **ZIWERTS' EXTRAIT VEGETAL**. Bäst hårkonserveringsmedel. Finnes till salu hos frisörer och i parfymaffärer samt hos **Kungl. Hofleverantör ZIWERTS EFTR., GÖTEBORG.** Återförsäljare rabatt.

Köp i tide!
3000 krigsmärken kr. 1,-
50 " " " 3,-
150 " " " 20,-
100 tyska kolonim. 20,-
(dessa m. stiga enormt).
Kat. gratis. Alla m. köpas.
500 alla olika 4.00, 1000-10, 2000-33 kr.
Frimärksbörsern
KÖPENHAMN, KLOSTERSTRÅDE 9

Amerikanska s. k. Prima Her Ankar-Ur. Lentilefaçon.

Eljin-Ur

Fem års garanti. Säljes så långt förrådet räcker till endast kr. 6:50 per st. Två stycken endast kr. 12:-- fraktfritt. Om ej till belåtenhet få desamma returneras. Skrif i dag och rekvirera direkt från importören.

VARUAFFÄREN
Norrköping.

Göteborgs Enskilda Handels-Gymnasium
Kungsgatan 46 (Viktoria'eatern) 2 och 3 vän.
Rikstel.: 96 80. GÖTEBORG.
Förmänligaste enskilda handelsläroverk för elever m. högre utbildning.
16 speciallärare.
Strängt begränsat elevantal, fullt individuell undervisning. Ljusa, rymliga och hygieniska lokaler.
Ettårigt Gymnasium — Högre Bank-kurs. — Handelskurs.
Begär årsredogörelse och prospekt!

Fröknarne Kugelbergs Konvalescenthem för Barn,
OLOFSFORS, Dala-Husby.
Referenser: Doktor Erik von Bahr, Uppsala. Prospekt sändes på begäran. Postadress: Olofsfors pr Dala-Husby. Rt. Dala-Husby 8.
Karin och Ulla Kugelberg.

Södra K. F. U. K:s yrkesskola för utbildning i husliga sysslor,
(matlagning, bakning, tvätt, linnesömnad m. m.) emottager nya elever den 15 april. Den längre kursen omfattar 11 mån., dessutom gifves kortare kurser på 2 å 3 månader. Prospekt mot porto. Förfrågningar 10-12 f. m.
A. T. 810 01. R. T. Söder 12. Adr. Stockholm, Östgötagatan 24.

Utmärkta organ för annonsering i landsorten
äro följande tidningar:

Arvika: Arvika Tidning.	Luleå: Norrbottens-Kuriren.
Avesta: Avesta-Posten.	Malmö: Skånska Aftonbladet.
Borlänge: Borlänge Tidning.	Mariestad: Tidning för Skaraborgs län.
Borås: Borås Tidning.	Mora: Mora Tidning.
Eksjö: Eksjö-Tidningen.	Norrköping: Östergötlands Dagblad.
Engelholm: Engelholms Tidning.	Nyköping: Södermanlands Nyheter.
Eskestuna: Eskestuna-Kuriren.	Nässjö: Nässjö-Tidningen.
Falun: Falu-Kuriren.	Oskarshamn: Oskarshamns Tidningen.
Gefle: Gefle-Posten.	Skövde: Skaraborgs Läns Annonssblad.
Halmstad: Hallandsposten.	Sundsvall: Sundsvalls-Posten.
Hedemora: Södra Dalarnes Tidning.	Trelleborg: Trelleborgs Allehanda.
Hälsingborg: Hälsingborgs Dagblad.	Uddevalla: Bohusläningen.
Härnösand: Härnösands-Posten.	Umeå: Västerbottens-Kuriren.
Höganäs: Höganäs Tidning.	Uppsala: Tidningen Upsala.
Jönköping: Smålands Allehanda.	Visby: Gotlänningen.
Kalmar: Barometern.	Västerås: Vestmanlands Läns Tidning.
Karlskrona: Karlskrona-Tidningen.	Växjö: Smålands-Posten.
Karlstad: Karlstads-Tidningen.	Ystad: Södra Skåne.
Katrineholm: Katrineholms-Kuriren.	Örebro: Örebro Dagblad.
Kristinehamn: Ansgari-Posten.	Örnsköldsvik: Örnsköldsviks-Posten.
Landskrona: Landskrona-Posten.	Östersund: Jämtlands-Posten.
Linköping: Östgöten.	Östhammar: Östhammars Tidning.

SAGA
Sverges förnämsta skol- och premiebibliotek, omfattar nu 63 fullständiga delar.
"Barnbiblioteket Saga fyller en stor gagnarik uppgift särskilt inom folkskolan och är till stor välsignelse och glädje för tusentals barn. Dess goda syfte, dess gedigenhet och billiga pris äro i hög grad lofvärda."
Gurli Linder.
"Sagas urval ur världslitteraturen kan icke överträffas."
Redaktör Ernst Skarstedt.
Barnbiblioteket Saga, som utgifves af Svensk Läraretidnings förlag, förtjänar allt beröm för alla de goda sagböcker, som utgifvas. Samtliga böcker äro redigerade på ett öfverlägset och pedagogiskt förstklassigt sätt, lättlästa, intressanta och uppiggande för såväl små som stora barn. Vi kunna ej lämpligare rekommendera barnbiblioteket Saga än uttala den förvisningen, att dess sagböcker äro lämpligaste premieböcker i skolorna samt att våra sockenbibliotek ej få sakna en fullständig samling af denna intressanta litteratur på barnens område.
Sverges kyrkliga folktidning.

Willys-Overland
Automobiler
tillverkas i följande modeller:
4-cyl. 25 hkr. 2 och 5-sitsiga
4-cyl. 35 hkr. 2 och 5-sitsiga
6-cyl. 35 hkr. 2 och 5-sitsiga
6-cyl. 45 hkr. 6-sitsiga och
försedda med karosserier av olika slag och elegans. *Avtagbara Limousiner, Kupéer och Turistvagnar.*
Overland-bilarna äro lätta och kraftiga, detta innebär liten bränsleåtgång och litet gummislitage.
De kunna köras med bensin, bensol eller träsprit och hava alla *Elektrisk start och belysning*, vilket numera är absolut tillförlitligt.
Willys Overlands fabrikation är 200,000 kompletta automobiler per år.
Denna sorts massfabrikation innebär, förutom materialkontroll och absolut passande reservdelar, *billigt pris, d. v. s. valuta för pengarna.*
Automobiler finnas på lager hos ensamförsäljaren för Sverige,
RICH. F. BJÖRKMANS
MOTOR A.-B.
STUREGATAN 36 - STOCKHOLM
The Willys-Overland Company, Toledo, Ohio, U. S. A.
Tillverkare af Overland automobiler och lätta lastbilar

Uppsala Enskilda Läroverk och Privatgymnasium.

Högre samskola med student- och realskolexamensrätt samt normalskolkompentens från kl. 8. Seminariekl. som bl. a. utbildar kindergartentlärarinnor. Godkända betyg i realskolexamen och betyg med normalskolkompentens berättiga utan tentamen till inträde i ring I (= ring II vid allmänt läroverk). Om befrielse från tentamen i övriga fall (särskilt för 8-klassister, som söka till ring II), upplyser redogörelsen. De, som anmäla sig före 15 maj, få tentera helt eller delvis i vår, eljes i höst.
Josef Liljeblad. **Carola Eneroth.**

Göteborgs Skolköksseminarium
Götabergsskolan,
Molinsgatan, Göteborg.
Rikstelefon 76 13.
Upprättat af Göteborgs Allmänna Folkskolestyrelse. Åtnjuter statsbidrag. Utbildar skolkökslärarinnor. Kursen pågår 3 terminer. Kursafgiften 75 kr. Ny kurs börjar i augusti 1918. Formulär till läkareintyg, tillhandahålls. Ansökningstiden utgår 1 maj. Prospekt genom föreståndarinnan Fröken Alma Peterson.

I VARJE SVENSKT HEM bör finnas en svensk, solid, lättgående och beprövad

Husqvarna
Symaskin

Skånska Handelsbanken.
Fonder 34,000,000 kronor.
Stockholmskontor: Arsenalsgat. 9.
Filialer: Södermalmsg. 8. Sturegatan 32.
Emottager värdehandlingar öppet eller slutet förvar.
Fondavdelning. Kassafack.

Idun utgifves denna vecka i A och B.